

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek)
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1897. évi rendes

közgyűlésére,

mely november hó 27-én,

azaz szombaton délután 4 órakor

fog a Köztelek nagytermében megtartatni.

Tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. A jóváhagyott alapszabályok bemutatása.
3. Két jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése.
4. Igazgató-választmány jelentése az 1896/7 egyesületi évi működésről.
5. Tagok mozgalmá az elmúlt egyesületi évben.

6. A számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1896. év zárszámadásairól, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről.

7. Az 1898. évi költségvetés megállapítása.

8. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjai és a székesfőváros által az igazgató-választmányba három évre beválasztott képviselők bejelentése.

9. Egyesületi III. alelnök választása, a választási ciklusból hátralevő három évre (alapszab. 26. §.)

10. Számvizsgáló-bizottságba öt tag választása (alapszab. 62. §.)

11. Az igazgató-választmány tagjai közül elhunyt s illetve kisorsoltak helyébe 6 évre 15 új igazgató-választmányi tag választása.

12. Az 1895—1901. évig tartó választási ciklusból az alapszabályok 34. §. f) alapján ki lépett egyesületi ügyész helyébe 4 évre egy új igazgató-választmányi tag választása (alapszab. 35. §.)

13. Az 1896—1902. tartó választási ciklusból az alapszabályok 34. §. f) alapján ki lépett egyesületi igazgató helyébe 5 évre egy új igazgató-választmányi tag választása. (Alapszab. 35. §.)

14. Tagoknak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett és írásba foglalt indítványai, beadványai. (Alapszab. 25. §.)*

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési szakosztályának f. hó 8-án, azaz hétfőn délután 4 órakor a Köztelken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály ujjaalakítása, elnök és két alelnök választása.
2. Állandó bizottságok választása.
3. Marhasó faanyaggal való denaturálása.
4. Cselédek hurezolkodása útján terjedő sertésvész meggátolására irányuló intézkedések.
5. Pozsonyi kiviteli hízó marhavásár.

Gróf Desseuffy Aurél,
elnök.

Hizott állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi december hó 11., 12. és 13-ik napjain díjazással egybekötött hizott állatvásárt rendez Budapesten a székesfővárosi marhavásár-tér istállóiban.

A hizott állatvásárral kapcsolatban próbavágásokat is fog végeztetni a rendező-bizottság.

A hizott állatvásárra felhozható: hizott szarvasmarha, juh, sertés és hizott baromfi. Díjazásokra állami érme, városi, egyesületi és egyéb értékes díjak állanak rendelkezésre.

A vásáron részt venni óhajtó gazdákat kérjük, hogy bejelentéseiket az

25. §. Hogy a tagok beadványai és indítványai (75. §. c) a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz beadassanak.

OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, Köztelek) megszereshető bejelentési íveken minél előbb megtenni sziveskedjenek.

Rendező-bizottság.

Bécsi cs. kir. gazd. társaság az OMGE.-hez.

A „Köztelek” olvasói emlékezhetnek, hogy a bécsi cs. kir. gazdasági társaság a f. évben átiratot intézett az OMGE.-hez, melyben hivatkozva a tengerentuli mezőgazdasági termények elviselhetetlen versenyére, ellene a közös védekezésre hiv föl, fölveti nevezetesen egy közép-európai vámunió létesítésének szükségét. A bécsi gazd. társaság ezen átirata a közgazdasági szakosztály és az igazgató választmány ülésein beható tárgyalás tárgyát képezte, melynek folytán az OMGE. utalva egy közép-európai vámunió létesítésének akadályaira, a bécsi gazd. társaságot arra hívja föl, hogy a magyar és osztrák mezőgazdák működése első sorban a kiegyezés alkalmával előforduló közös gazdai érdekek érvényesítésére egyesítsék.

Az OMGE. ezen átiratára a bécsi cs. kir. gazdasági társaság az alábbi egész terjedelmében közölt érdekes és fontos átiratában válaszolt, amely az igazgató választmány f. évi november 30-iki ülésén tárgyalatott.

Az átirat a következő:

„A mezőgazdasági nyerstermények tengerentuli versenyé elleni, Ausztria-Magyarországot és Németországot felölelő védő-konvenczió létesítése iránti javaslatunkat illetőleg bátrak vagyunk mindenekelőtt megjegyezni, hogy azon nehézségek, melyek az igen tisztelt Országos Magyar Gazdasági Egyesület véleménye szerint ezen tervek megvalósí-

Termények értékesítésére és Erőtakarmányok beszerzésére

kitűnő bel- és külföldi összeköttetések folytán készséggel ajánlkozik a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

tásának utjában állanak, az Önök részéről talán mégis tulbecsültettek, mivel a tengerentuli országok mindig nyílt, fiktív és effektív kínálata elleni védekezés céljából való egyesülés általános vonatkozásban alighanem könnyebben lenne keresztülvihető, mint az oroszországi és a Balkánállamokból való import elleni definitív állásfoglalás. Mi teljesen osztjuk azon nézetüket, hogy az európai konkurrens államok ránk, osztrák-magyar gazdákra nézve épp oly veszedelmesek, mint a tengerentuli termelési területek, miután az előbbieket piacainkat effektív gabonával tulhalmozzák, állatkivitelünket pedig éppenséggel tönkretették, míg az utóbbiak, bár tengerentuli gabonát csak csekélyebb mértékben hoznak effektív szállításra, de bennünket a tengerentuli börzéből kiinduló rendszeres baisse-irányzat által érzékenyen károsítanak és a nagytőke nemzetközi spekulációjától oly függő viszonyba hoznak, mely termelésünket agyonnyomja.

Ámbár tehát, mint fentebb megengedtük, Oroszország és a Balkánállamok nyerstermények effektív importja által direkt nagymértékben károsítottunk, mégis két ok a mellett szól, hogy első sorban is a tengerentuli verseny ellen védekezünk.

Az első ok az Oroszországgal és a Balkánállamokkal való vám- és kereskedelmi szerződéseinkben rejlik, melyek, a Romániával kötött egyezségek kivételével, csak 1903-ban járnak le s ezért mindazon lépések, miket ezen idő alatt amaz országok ellen teszünk, csak hiába való erőlködések volnának, miután az ottani kormányok sohasem járulnának hozzá a fennálló szerződések revíziójához és azoknak javunkra való átalakításához.

A másik ok, a miért elsősorban a tengerentuli verseny ellen kellene fordulnunk, abban keresendő, hogy mi, áthághatatlan védvámok által megvédve, a nemzetközi börzespekulációt megfosztanók annak lehetőségétől, hogy bennünket a tengerentuli országok arbitrázsja által fenyegetsenek s ezzel piaci árainkat tetszés szerint lenyomhassák. E nyereség magában véve is alig becsülhető meg eléggé. De azért nem kicsinylendő azon veszély sem, mely bennünket a különböző gazdasági nyersterményeknek a tengerentuli országokból való effektív behozatala által is naponta fokozott mértékben fenyeget s amely az utóbbi időben még a húsra és a gyümölcsre kiterjedt; és parancsolólag veti fel azon intő figyelmeztetést, hogy ne nézzük a dolgokat továbbra is ölbe tett kézzel, hanem legalább a tengerentuli verseny lidércnyomásától szabadítsuk meg magunkat végképp.

A legfontosabb mozzanatot azonban, mely a tengerentuli termelési területek ellen való harcz mellett szól, azon körülményben kell látnunk, hogy főleg éppen a tengerentuli verseny az, amely gabonakivitelünket majdnem valamennyi európai piacról leszorítja, és amelyet minden-

áron visszahódítani meg kell kísértenünk, ha gabonánknak a termelési költségeinek megfelelő áremelkedését biztosítani akarjuk.

Mac-Kinley elnökké választása által az amerikaiak proklamálták az amerikai ipar megvédésének elvét és a nemrég kibocsátott vám-bill mutatja, hogy programjuk megvalósítását komolyan veszik. Európa természetszerű válasza Amerika ezen kihívására csak az lehet: „Európát az európai mezőgazdaságnak“. És ezen elvtől vezérelve legalább a közép-európai államok egyesülése az amerikai gazdasági nyerstermények behozatala ellen való közös védekezés céljából, nem tekinthető kivihetetlennek.

Sajnos, az összes középeurópai államok közgazdasági egyesülése, bár csak ezen irányban is, a sok mindenhatóan uralkodó nemzeti és politikai differenciák és legkülönfélébb érdekeknel fogva kivihetetlen lévén, nem tehető komoly megfontolás tárgyává, bár sok közgazda ezen célra törekszik és ezt az európai agrárkérdés legeszményibb megoldása gyanánt dicsőíti.

Ellenben nem látjuk tulajdonképpen azon várható akadályokat, melyek Ausztria, Magyarország és Németország között a tengerentuli verseny elleni közös védekezése céljából való egyesülésének útjában volnának.

Hasonló politikai és közgazdasági érdekek annál valószínűbbnek tüntetik fel a köztünk ez irányban való egyetértésre juthatást, mert a külföldi verseny még sokkal nagyobb mértékben nyomja a német mezőgazdaságot és a tengerentuli gabona az olcsó tengeri szállítási díjknál fogva tömegesen dobattik a német piacokra.

Ezen egyezkedésre Németországgal azért fektetünk nagy súlyt, mert abban a bizonyára indokolt reményben élünk, hogy ha nekünk a tengerentuli gabonát a német piacokról kizorítanunk sikerül, legalább az odavaló kivitelünk lenne biztosítottan tekinthető.

Ha azonban minden várakozás ellenére Németország ez idő szerint nem csatlakoznék ezen védelmi akcióhoz, ez bizonyára nem volna elég ok arra, hogy a tengerentuli országok versenyé ellen, Németország nélkül is, önállóan állást ne foglaljunk.

Németországba irányuló kivitelünk semmi tekintetben sem annyira nevezetes, hogy annak kevesbedésétől való félelem bármiképpen is akadályt képezhetne.

Iparunk a megerősödött gazdaosztályban belföldön is jobb és biztosítottabb fogyasztásra fog szert tenni termékei számára, mint a jövő tengerentuli kivitel ideái által.

Németország megkezdte a harcot a börze terrorizmusa ellen s mi lépésről lépésre követjük ezen akcióit. Kezdjük meg mi a tengerentuli invázió elleni harcot, a német agráriusok saját érdekükben kell, hogy hozzánk csatla-

kozzanak. Az első lépést meg kell tenni, mi meg akarjuk azt tenni hazai termésünk védelmére. Az elvet: „Európát az európai mezőgazdaságnak“ nekünk kell proklamálnunk és határozott alakba öntenünk. Ez erre vonatkozó javaslatunknak a célja.

De nem kevésbé fontosnak tartjuk az általános vámtarifa revíziójára vonatkozó javaslataikat és ez irányú törekvésekhez annál örömebb csatlakozunk, mert egy általános osztrák-magyar minimális védvám-tarifa felállítását, — melyen alul semmiféle kedvezmények nem engedélyezhetők — a magunk részéről agrárprogrammunk legfontosabb pontjai egyikének tekintjük.

A Romániával fennálló vám- és kereskedelmi szerződés felmondásának követelésével is teljesen egyetértünk és ezen pontot is agrárprogrammunkba felvettük.

Az örlési forgalomra nézve azonban sajnós, nézeteink, mint azt már előbbi átiratunkban is kifejezésre juttattuk, szétágazók. Míg az igen tisztelt Országos Magyar Gazdasági Egyesület ez idő szerint, előbbi nézeteitől eltérően, csak az örlési engedély módosítását követeli, mi az örlési engedélynek csak a becsületes, teljes megszüntetésében látjuk az osztrák-magyar mezőgazdaság érdekeinek teljes megővését, miután Magyarország ma még annyi búzát termel, hogy malmainak szükségletét saját termeléséből fedezheti.

Az örlési forgalom a valóságos behozatali szükséglet minden mértékén felül önkényesen von vámentes idegen gabonát az országba s ezáltal minden védvámot illuzoriussá téveszt, a belföldi gabona hasonló mértékben csökkentett kereslete által pedig nyomást gyakorol a piaci árakra, miáltal mi osztrák gazdák egész önkéntelenül szintén károsodunk; kötelességünk tehát, hogy a bennünket súlyosan károsító örlési forgalom további fenntartása ellen minden eszközzel harcoljunk és a mi szempontunkból annak teljes megszüntetése követelendő, amint azt az általunk javaslatba hozott lajtán-inneni agrárprogrammban is hangsúlyozzuk.

Hiszszük, hogy ezen programponthoz való ragaszkodásunk által bizonyára a magyar mezőgazdaság érdekeit is fokozott mérvben istápoljuk, mert hiszen a magyar búzának az örlési engedély megszüntetése által feltételezett nagyobb kereslete mindenekelőtt a magyar termés javára szolgál.

Ezen állítás tökéletesen igazolva látszik az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesületnek a magyar képviselőházhoz 1894. május havában benyújtott kérvénye által is, amelyben az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület akkor az örlési engedély teljes törlését követelte.

Másrészt pedig a magyar malmok is aligha károsodnának, miután ezek a magyar buza kizárólagos feldolgozása által, mely minőség tekintetében vala-

men
vissz
ország
forgal
ezelő
t. i.
ják“
galom
láczió

az ör
melle
legutó
tette,
néme
vámte
gokbó
amely
tik, n
ból
is illu
magy
sittat

reform
vasla
t. G
hozn
komp
terve
formó

mény
méke

a jog
időre
mely
mitta
mintá
lása

megf
mind
jelen
a töz
arra,
vizsg
prüfu

alapj
beiga
szabó

lyekb
szárm
zésre
ténje
kelte
nyujt
gekér

bizon
senek

képe
50
hog
szám

kész
hoz

mennyi importált árut messze felülmúl, visszahódítanak úgy az Ausztria-Magyarországon belül, mint a külfölddel való forgalomban is azon jó hírnevet, melyet ezelőtt tagadhatatlanul élveztek, hogy t. i. „a világon a legjobb lisztet gyártják”; ma ezen jó hírnevet az örlési forgalommal kapcsolatos keverő manipuláció által súlyosan veszélyeztetették.

De még egy másik fontos ok is szól az örlési forgalom teljes megszüntetése mellett. A „Német Gazdák Szövetsége” legutóbbi határozatai egyikében kijelentette, hogy a német mezőgazdaság és a német malomipar érdekében magasabb vámtétel követeltesék mindazon országokból származó örlési termékek részére, amelyekben az örlési forgalom fentartatik, miáltal nemcsak az örlési forgalomból folyó minden nyereség már eleve is illuzóriussá lenne, hanem az osztrák-magyar liszt kivitele is érzékenyen károsíthatnák.

A mi a mezőgazdasági terménytőzsde reformja tárgyában közölt határozati javaslatát illeti, szükségesnek tartjuk a t. Gazdasági Egyesületnek javaslatba hozni, hogy közös követeléseinket ne komplikáljuk egy terjedelmes szervezési tervezet által, hanem szorítsuk a reformot egyelőre a következő pontokra:

1. Tiltassék be mezőgazdasági terménytőzsdéinken a gabona és örlési termékekkel való blankó-határidőüzlet.

2. Vonassék meg az állandó határ a jogosult határidőüzlet (gabonaszállítás időre) és a blankó-határidőüzlet között, mely utóbbihoz minden oly üzlet számítassék, amely az eladó részéről áruminták és a rendelkezési jog beigazolása nélkül kötötték.

3. Létesíttessék a megkötött üzletek megfelelő ellenőrzése olyképpen, hogy minden üzlet a börze előjáróságánál bejelentessék (Deklarationszwang) és hogy a tőzsde előjárósága jogosítva legyen arra, hogy az eladó jogosítványát felülvizsgálhassa. (Recht der Legitimationsprüfung.)

4. Tipusok vagy mintanélküli áruk alapján és az eladó rendelkezési jogának beigazolása nélkül üzleteket kötni nem szabad.

Lehető számos típus felállítása, melyekben a pontos minőségi, súly és származási adatoknak kell, hogy kifejezésre jussanak, tisztán azon célból történjék, hogy a vásáron kívül álló érdekelteknek lehető világos, érthető képet nyújtsanak a különböző gabonaminőségért tényleg fizetett ákról.

5. A börze előjáróságába kell, hogy bizonyos számú gazdatagok is felvétesenek, a kiket a kormány nevez ki.

6. A börzén kereskedelem tárgyát képezhető legkisebb gabonamennyiség 50 métermázsában állapíttassék meg, hogy a tőzsde a közép- és kisbirtok számára is hozzáférhető legyen.

Az okok, melyek bennünket arra készítetnek, hogy önöket a felfogásainkhoz való csatlakozásra kérjük, abban

rejlének, hogy mindenekelőtt a blankó-határidőüzlet eltiltásának elve kell, hogy kifejezésre jusson. Ezen tilalom nélkül mi gazdák — bárhogyan is szerveztessék a börze — mindig és örökké a nagytőke spekulációja önkényének maradunk kiszolgáltatva.

Ha azonban a blankó-határidőüzlet eltiltását elérjük, akkor a tőzsde purifikációja magától is végbe fog menni, mert akkor csak a termelők, a nagybani fogyasztók és a reális gabonakereskedőknek lesz érdekükben, hogy a börzét üzleteik megkötésére felhasználják. Csak akkor képződhetik az áralakulás a valódi kínálat és a valódi keresletnek megfelelőleg, csak akkor lesz a börze ismét azon intézmény, ami hajdan volt s ami kell, hogy nekünk legyen: egy felügyelet alatt álló vásár termelvényeink reális értékesítésére.

Azon elvvel, hogy a börze a nagytőke spekulációjának monopoliúmául tekintessék, végképp kell szakítani.

Minél exkluzívebb a tőzsde szervezete, annál nagyobb lesz a hatalma és annak veszthozó befolyása a mezőgazdasági termelésre, annál jobban közelítjük meg Amerikát, ahol a nagytőke immár az egész gabonakereskedelmet kezébe kerítette és valamennyi farmert rabszolgájává tette.

Midőn végre az osztrák és a magyar agráriusok közös termelésünk védelmében való és semmi által meg nem rázkódtható testvérisülése reményének kifejezését adunk, számítunk ezirányban tetterős támogatásukra és teljes szívből viszonzozzuk kollegiális üdvözlötüket.

Bécs, 1897. július 5-én.

A bécsi cs. k. gazdasági társaság központi választmányja nevében:

Pirko Ferenc s. k.

Hoegger Adolf s. k.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Az istállótrágyáról.

Az istállótrágya a legrégebb, a legáltalánosabban használt és a legutóbbi időkig a legkevésbé tanulmányozott trágyaféle. Az agrikulturnémikusok hálásabb foglalkozásnak találták a műtrágyafélék tanulmányozását, a miért az istállótrágyát egészen figyelmen kívül hagyták. Az utóbbi időben azonban e tekintetben nagy változás állott be, különösen amióta a német gazdasági egyesület több kísérleti állomást felszólított az istállótrágya tanulmányozására, úgy, hogy jelenleg alig lehet német gazdasági szaklapot találni, amelyben ne lenne szó az istállótrágyáról.

A sok ideig elhanyagolt istállótrágyával a kísérletezés az egész vonalon megindult — Németországban legalább — és bár a kísérletek még befejezve nincsenek, sőt valószínű, hogy sok ideig nem is lesznek, mindazáltal már is több oly eredményt szolgáltatott, amelyek a gyakorlati gazdára is fontossággal bírnak, amiért is azok ismertetésével nem vélek fölösleges dolgot cselekedni.

Az istállótrágya tudvalevőleg a szilárd és hig ürüléknek az alommal való keveréke. A

közönséges trágyakezelésnél általában a főfigyelmet a szilárd ürülékre fordítják, amennyiben ezt legalább összegyűjtik, míg a hig ürüléket igen sok gazdaságban még ma is elfolyni engedik, az már nagyon is modern gazdaságba megy, aki a hig ürüléket trágyakutba gyűjteti s vele a telepen összegyűlemlő trágyát megöntözteti. Wagner kísérleteiből az világlik ki, hogy az istállótrágyának a hig ürülék képezi a legértékesebb, a leghatékonyabb részét, a szilárd ürülék hatása jóval csekélyebb, amiért értéke is jóval kisebb.

A salétrom nitrogén hatását 100-nak véve az ammoniak nitrogén hatását Wagner 90-nek tapasztalta, ugyanily nagy volt a hig ürülék hatása is, vagyis a hig ürülék nitrogénje éppen úgy hat, mint az ammoniak-trágya, aminek egyszerű magyarázata, hogy a bennefogott nitrogén igen gyorsan bomlik.

Wagner azt tapasztalta, hogy a hig ürülék összes nitrogénje négy nap, tehát aránylag nagyon rövid idő alatt átalakul ammoniak-nitrogénné, mely folyamat még gyorsabb befolyásu, ha a hig ürülék közé szilárd ürülékek jutnak. Az ammoniak pedig mint szén-savas ammoniak könnyen elillanik s ez által a trágya értékéből jelentékenyen veszít. Ismeretes dolog pedig, hogy a pótlásra szoruló növényi tápanyagok közül a nitrogént fizetjük legdrágábban, mert míg a vízben oldható foszforsav kilója ma 235 kr, addig a kén-savas ammoniakban a nitrogént körülbelül 70 kr-ért fizetjük, miután pedig pazarlás oly anyagot veszendőbe menni engedni, amit utóbb drága pénzen kell beszerezni, a trágyakezelésnek egyik főszabályául tekintjük a hig ürüléket minél gondosabban összegyűjteni és az ammoniak ellenállását meggátolni. Ennek a legegyszerűbb és legbiztosabb módja a keletkező trágyát az állatok alatt hagyni mindaddig, míg azt a szántóföldre nem hordatjuk.

A trágyakezelésnek azon módja nem új, a juhaklokban nálunk is régóta alkalmazzák, a szarvasmarha-istállóban nálunk csak szórványosan, külföldön több helyen alkalmazzák és a gazdák régóta tudják, hogy az ily trágya mindig többet ér, mint hasonló takarmányozást és almozást feltételezve a trágyatelepen kezelt. Az újabb kísérletek eredménye csak megerősíti ezen tapasztalatot. Az ily módon kezelt trágyában a trágyalé nitrogénje nem képes oly gyorsan bomlani, mert az alom felszívja s az almot pedig az istállóban szabadon járkáló állatok megtiporják s a trágya körül a levegőt kiszorítják, ami pedig a jó trágyakezelés főfeltétele.

Bármily előnyös legyen is a trágyakezelés ezen módja, az általánossá alig válik nálunk, mert ez esetben a meglévő istállók több rendbeli s részben költséges átalakítást igényelnének és azért azon kell lennünk, hogy a telepes trágyakezelésnél is megőriztessék a hig ürülék nitrogénjét. E tekintetben szabály legyen, hogy az minél rövidebb uton s minél tökéletesebben kikerüljön az istállóból és belejusson a vízhatlan falazatu trágyakutba. Megjegyzendő, hogy ez csakis azon esetben szükséges, ha úgy, mint nálunk általában szokásos, nem tőzeggel, hanem szalmával, vagy egyéb még gyengébb felszívóképességű anyaggal almozunk. A tőzegnek, mint alomnak igen nagy előnye, hogy a hig ürülékből tetemesen többet tud felszívni, mint a szalma és a keletkező ammoniakot is abszorbálja, amiért a tőzeg-almozásnál a veszteség a legcsekélyebb és se trágyalécsatornára, se trágyakuttra szükség nincs.

A trágyakutba került hig ürülék vagy közvetlenül a szántóföldre vagy rétre hordatik, vagy pedig a szalmastrágyára öntöztetik. Az első esetben a trágyakutba oly anyagot kell önteni, mely a keletkező ammoniakot az egyik kihordástól a másikig leköti, erre a célra jól használható a nyers kén-sav, feltéve, hogy alkalmazásánál a szükséges elővigyázat nem mellőzöztetik.

A hig ürüleknek külön való felhasználását azonban a mi viszonyaink között, amidőn a szántóföldek aránylag hosszú idő alatt trágyázatnak meg, ajánlani nem tudom, mert ez által az egyik táblának — amelyre a trágyalé jut — aránylag sokat adunk, a többi rovasára, mert ez esetben az alommal kevert szilárd ürülek hatása a rendesnél is kevesebb lesz, miért is a trágyakut tartalmát naponta, sőt ha sok gyümölk össze naponta kétszer is a trágyatelepre kell fecskendezni.

Azon trágyatelepek, amelyek trágyakutal is el vannak látva, rendszerint oly berendezésűek, hogy a telepre fecskendezett trágyának azon része, amelyet nem szivott fel az alom, visszafolyik a trágyakutba. Ezen berendezés az újabb vizsgálatok szerint határozottan hibás, mert a trágya szellőztetését eredményezi, miután a lefolyó trágyalé helyét a levegő foglalja el, már pedig a levegőt kiszorítani kell a trágya közül, nem pedig közibe juttatni. Eppen ezért egyesek a trágya rendszeres öntözését trágyalével elhagyni ajánlják, azt tanácsolva, hogy annyi alom adassék az állatok alá, amennyi a hig ürülek teljes felszívásához szükséges. Ezt azonban ott, ahol csak szalmával almoznak és ezt az almozás előtt nem szecsikázzák meg, vagyis a nálunk divó eljárásnál legfeljebb az Alföld szalmában bővelkedő gazdaságaiban lehetne alkalmazni, egyebütt nem, mert aránylag igen sok szalmára lenne szükség, amiért is a trágyakut mellőzését ajánlani nem tudnám, de igenis azt, hogy a trágyakut és trágyatelep között összekötő-csatorna ne készítessek, hanem hogy a trágyatelepre fecskendezett trágyalé mindvégig ott maradjon, többé a trágyakutba vissza ne folyék, ami azonban csak akkor lesz helyes eljárás, ha a trágyakezelésben egyebekben is az újabb tapasztalatoknak megfelelően járunk el.

A nem termelő állatnál az ürülek tudvalevőleg szénben és vízben megfogyatkozott takarmány, e szerint a trágyában annyi nitrogénnek kellene lenni, amennyi a takarmányban volt. A termelő állatnál pedig a takarmány nitrogénjéből levonva a termelésre fordítottakat, a többinek a trágyába kellene jutni. A vizsgálatokból teljes biztossággal kiderült, hogy ez nincs így, hogy a takarmányban foglalt nitrogénnek egy és néha igen jelentékeny része veszendőbe megy, tehát ezzel szegényebb lesz a trágya.

A veszteség részben onnan származik, hogy a hig ürülek nitrogénje átalakul ammoniakká és ez elillan, azonban, ha az ammoniák elillanását megakadályozzuk, a nitrogénvesztéséget teljesen nem gátolhatjuk meg, a minnek okát P. Wagner kísérletei mutatták ki. A trágyában és pedig leginkább a lótrágyában mindig vannak olyan baktériumok, amelyek a salétromsavat szabad nitrogénre bontják, ezek az u. n. *salétromfajó* vagy *fogyasztó baktériumok*.

Ily baktériumok a szalmán is előfordulnak. A trágyának és pedig főleg a hig ürüleknek az organikus nitrogénje — mert a szilárd ürülek nitrogénje lassan bomlik — bizonyos baktériumok befolyása alatt gyorsan átalakul ammoniakká, ez pedig, ha a salétromképződés feltételei megvannak salétromsavvá, amelyet a salétromfogyasztó baktériumok megtartanak s így a trágyának legértékesebb részét esőkentik.

A trágyakezelésnek ez okból oda kell irányulnia, hogy ezen veszteség lehetőleg esőkentessék, mert teljesen megakadályozni azt ezidő szerint nem lehet, mert még nem ismerünk olyan e gyakorlatban is alkalmazható eljárást, melynek segítségével a nitrogénfogyasztó baktériumok elöletnének, vagy legalább működésükben teljesen megbéníthatnának, ez ideig a vizsgálatok csak azt az eredményt szolgáltatják, hogy *minél tömöttebb a trágya, minél jobban kiszorítatik közülről a levegő, annál kevesebb nitrogén megy veszendőbe*, egyrészt mert kevesebb salétromsav képződik, másrészt mert ebből kevesebb bontatik fel szabad nit-

rogénné. A nitrogén konzerváláshoz tartozik még, hogy a letipratott, összetömött trágya nyirkos legyen.

Az újabb kísérletek azt is kimutatták, hogy a tömött és nyirkos trágyára a trágya-konzerváló anyagoknak csak lényegtelen hatásuk volt, vagy is a szuperfoszfátgipsznek, kainittal és a konzerváló anyaggal nem kezelt trágya nitrogénja közöttlényeges különbség egyáltalában nem mutatkozott. Ez ugyan ellentmondani látszik a régebbi kísérletek eredményének, a melyből különösen Holdeleisz kísérleteiből az tűnik ki, hogy a konzerváló anyagok jelentékeny mennyiségű nitrogén elillanását akadályozzák meg. Az ellenkező eredmény könnyen kimagarázható. Ha mi a trágyát a szokásos módon összerakjuk, le nem tipratjuk, hanem csak saját súlyától hagyjuk összeülepedni, akkor a trágya között aránylag sok levegő lesz, az ammoniakképződés élénk. Ezen ammoniák egy részét visszatartják a konzerváló anyagok, de ha letipratjuk a trágyát, az ammoniakképződés csekély mérvű lesz s a mi képződik se tud elillanni, ezért az ily trágyában a konzerváló anyagok hatása nem lehet nagy.

Az okszerű trágyakezelés lényege tehát az, hogy a hig trágyát a szilárd ürülekkel és alommal felszívattuk s ezen trágyát lehető tökéletesen letipratjuk, *minél gondosabban végeztetjük e munkát, annál többet ér, lesz a trágya*.

Ha már most azt nézzük, hogy a nálunk divó trágyakezelés mennyiben felel meg ezen követelménynek, úgy azt fogják tapasztalni, hogy bizony sehogysem, vagy csak nagyon kivételesen. Nem azon gazdaságokra gondolok, midőn ezt mondom, ahol a trágyát csak gyűjtik, de nem kezelik, hanem azokra, amelyekben vízhatlan fenékű trágyatelep van, melyre asztagba rakják a trágyát és naponta megöntözik.

A hiba, melyet ezen kezelésnél elkövetnek, kettős. Az egyik, hogy a trágyalé egy része visszafolyik a trágyakutba. Azt a gazdák régen tudják, hogy az öntözés érleli a trágyát vagyis előmozdítja annak felbontását, ami — mint már említettem, onnan származik, hogy az öntözéssel mindig friss levegőt juttatunk a trágya közé, ami végeredményében nagyobb nitrogénvesztésre vezet. A másik hiba, hogy a trágyatelepre nem bocsátanak állatot, a legtöbb esetben ezt nem is tehetik, mert a telep nincs oldalfalakkal, korlátokkal körülvéve s ezért a mint kissé magasabb a trágyaréteg, azáltal könnyen lecsuszthatik s lábát töri, már pedig ha nem járattuk meg a trágyatelepet naponta állatokkal, a trágya sohasem lesz eléggé összetiporva s ennek következtében a veszteség a megengedhetőnél nagyobb leend.

Szerintem tehát csakis az a trágyatelep jó, amelyre az állatokat reáhajthatjuk s miután pedig ezt legjobban, legkönnyebben csakis az oldalfalazattal ellátott trágyatelepen tehetjük, a ezélnak teljesen megfelelőnek csakis az ily telep mondható. Az már most másodrendű kérdés, hogy miképpen végeztetjük a letipratást. Ahol nyári istállózás divik, ott a teheneiket vagy azok egy részét nem a kifutókba, hanem a trágyatelepre hajtjuk, az ezeknek nem fog megtartani, mert ha a trágya jól le van tipratva, a levegő a telepen tisztább lesz, mint a legtöbb istállóban. Ahol ez nem tehető, ott naponta 1—2 tohenet vagy ökröt járattunk a telepen 1—2 óráig, előbb a kihordott trágyát eltergetve és a trágyakutban levő hig ürüleket reá öntözve. Ha az ily nyirkos trágya letipratik, a trágyatelep felett a levegő tiszta leend, mert ammoniák nem száll el.

A trágyakezelés ezen módjánál legnehezebb a trágyát a kellő nyirkosságban tartani, mert nyáron a nagy melegeknél és ha az állatok nem állanak naphosszat az istállóban, a trágyakutból a telepre fecskendezett trágyalé nem lesz elegendő arra, hogy a trágya a szükséges nyirkossággal bírjon, tartósabb esőzések-

nél pedig a kellenél nyirkosabb lesz az. Az első esetben úgy segíthetünk, hogy a trágyakutba egynehány hordó vizet öntetünk s ezt fecskendezzük a telepre az utóbbi esetben — részben legalább — ha tartós esőzések a trágyalevet nem öntözzük a telepre, hanem a komposztra, rétre, gyengevetésekre vagy a szántóföldre. Legsikeresebben azonban akkor érünk célra, ha a trágyatelepet betetőzzük. Egyszerű, oszlopokra állított nád- vagy szalmatető elegendő, ez nem kerül sokba, a helyes trágyakezelést pedig nagyon megkönnyíti.

Arról, hogy ha a trágya száraz az ammoniák képződés és elillanás erősebb akár-hányszor meggyőződhetünk a juhakolban, különösen a trágya kihordásakor, amiért is azt ajánlják, hogy ha azt vesszük észre, miszerint a juhok alatt a trágya nem elég nyirkos, az almozás előtt öntöztessük meg az állatok alatt összegyülemelő trágyát.

Ha a kísérletek szerint a helyesen kezelt trágya nem szorul konzerváló anyagokra, úgy ezeket teljesen mellőzni még se lesz ezélszerű, mert az istállóban igen jó szolgálatot tehetnek az ammoniák megkötése által, egyrészt azáltal, hogy az elillanástól megóvják, másrészt hogy a levegőt tisztán tartják.

Ajánlják végül azt is, hogy a telepen a trágyát rétegezzük márgával, olymódon, hogy 20—30 cm. vastag trágyára 2—3 cm. vastagságban márgát hintünk el, a márga illetve a méz u. is a salétromfogyasztó baktériumok életműködését esőkentti s ezért a nitrogénvesztéséget kisebbíti, mindazáltal ami viszonyaink között, ahol a szántóföldek csak hosszabb időközökben trágyázatnak meg, nem tudnám a meszezést ajánlani. Mert a méz az alászántott trágya gyorsabb bomlását idézi elő s ezért a trágya a rendesnél rövidebb idő alatt használtatni ki. Az első termény számára nagyon sok, a többinek nagyon kevés jutna belőle.

Cserháti Sándor.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Külföldi vélemény Magyarország juh- és sertéstenyésztéséről.

Habár — mint észrevehettük — a német ismertető nagyon röviden bának el lő- és szarvasmarhatenyésztésünkre vonatkozó mondanóival is, valósággal csak futólag szól az „Ill. L. Z.” 1897. évi 60. számában juh- és sertéstenyésztésünkről.

Részben az a kevés is, amit mond, föl-hívja az embert észrevételeinek megtevésére, de még inkább az, amit nem mond, amit pedig egy ismertetőnek (ha csak részben is hüen öhajítja tájékoztató olvasóit) el kellene mondania.

Juhtenyésztési állapotainkról szólva jelzi, hogy hazánk valamikor jóval nagyobb mértékben üzte ez állattenyésztését, mint manapság, mikor az egész állományt csak valami 7 millió darab képezi, szemben pl. a 25 év előtti állapotokkal, amikor is valami 15 millió drb volt az állomány.

A számban való ezen nagymérvű hanyatlást egészen annak tulajdonítja, hogy ez állattenyésztésével idők során át sok tenyésztő felhagyott, de abban kételkedik, hogy e redukció az itteni viszonyokat tekintve szükséges volt. Azt véli — megint igen helyesen — hogy a hazánkban domináló szentermelés, mely rengeteg szalmát, polyvát, töreket ad, a sok ugar, tarló és a sok nagy kiterjedésű, kevesebb értékű legelő, továbbá pedig széles utak és akáczerdők, mind kedveznek a juhtartásnak. Ez igaz. Egy dologgal nem számít azonban az ismertető, t. i. avval, hogy manapság 1. a juhval való konkurrenzia az egész földtekét felőlelő nagyságu: 2. hogy a helybeli gyapju-

fogyasz
is végté
mányok
tartomá
hogy ha
de azté
eltüntet
nínál n
tartása

R
czióban
határon
mint er

A

hova-to
bouillet
amely f
de nagy
gyapjas
viszony
cziális
hiába, f
raczka,
igazán

N
sát ezé
zésein
fajtat f
produkt
daczára
Párizsig
tésében
említésr

H

annyiba
amenny
tanulta,
hanem
csak sz
toha rö

A

letesség
tetője is

M

kivált a
lajdonsá
elég tür
nek ad

A

podásáv
az intel
haladás
ták csai
gyar faj

A

fogalma
mangali
nagybar
tos visz
se szak
elégge
német
kivívtu
viszony
csüli el

hazai

áldozat

a husos

mely ar

kon s r

és e m

kecségt

M

és külf

biztos p

legaláb

angol v

az ilyen

rezzük

deti, m

s amer

Németo

messze

angolsé

eredeti

lünk, h

fogyasztás aránylag kicsi, a juhhusfogyasztás is végtelenül minimális; 3. keleti, déli tartományokba husárubevitel nincs, északi, nyugati tartományokba pedig úgy meg van nehezítve, hogy haszonnal exportálni alig lehetséges; 4. de aztán a 25 év előtti legelő állapotok is eltűntek itten a földszinéről, úgy hogy a mostaninál nagyobb állománynak haszonnal való tartása legalább is nehéz.

Részemről is azt hiszem, hogy a redukcióban tul mentünk a szükség parancsolta határon, de azt gondolom, hogy inkább ez, mint ennek ellenkezője volt indokolt.

Azt aztán jól figyelte meg az ismertető, hova-tovább tulsulyra vergődik nálunk a Rambouillet tenyésztés és illetőleg az az irány, amely húsrá és gyapjura együttesen dolgozik, de nagy kár, hogy első rendű, híres posztó-gyapjas nyájainkról és bár pimitiv, de hazai viszonyaink között becses s mellé még speciális tejelő juhainkról egy szót se ejt, pedig hiába, hazánk juhtenyésztésében még ma is a raczka, cigája és a posztó gyapjas merinó az igazán jelentékeny állat.

Nem szól továbbá haszonegyed előállítását célzó nagy kiterjedésben üzött keresztezéseinkről, melyekben valamennyi angol hús-fajtát felhasználunk, pedig Magyarország ily produktumokkal a súlyos beviteli viszonyok daczára még ma is nagy exportot üz egészen Párizsig, ami pedig valamely ország tenyésztésében azt hiszem szintén figyelemre és fel-említésre méltó és tájékoztató is.

Hiszen kijelenti az író itten az igaz, hogy annyiban ismerteti e tenyésztési ágazatunkat, amennyiben azt saját szemlélődéséből ismerni tanulta, csak hogy akkor nem Magyarország, hanem azon pár juhtenyésztésről kellett volna csak szólnia, amelyet látott és tényleg — mostoha rövidséggel — fel is említ.

A mi szempontunkból szinte ilyen felületességgel járt el sertésenyésztésünk ismeretelője is.

Miután elmondja, hogy nálunk mindenütt kivált a mangalicza van elterjedve, melyet tulajdonságaira és tenyésztési formáira nézve elég tűrhetően le is ír, következő véleményének ad kifejezést.

„Az intenzívebb gazdasági üzem gyarapodásával, valószínűleg Magyarországon — az intelligencia és gazdálkodásban való előrehaladás e hazájában — is az angol kulturfajták csakhamar ki fogják szorítani a régi magyar fajtákat“.

Aki ilyen vélekedésben él, annak halvány fogalma sincs a mi nemes zsirsertésünk, a mangalicza becséről; az nem is sejt, hogy mi nagyban, nyájban való tenyésztésünkkel sajátos viszonyaink között bizonyára 50 év múlva se szakíthatunk; az nem tudja méltányolni eléggé azt az óriási fölényt, amelyet éppen német piacokon leginkább e zsirsertésünkkel kivivtunk s még mai szerencsétlen járványos viszonyaink között is fentartunk; az nem becsüli elég nagyra ahbeli törekvésünket, hogy hazai tökéletesen bevált sertésünk mellett áldozatokat hozva külföldi fajtákra, igyekszünk a husos áruval is szortirozni kínálatunkat, a mely anyagból pedig a kínálat kiviteli piacainkon s nevezetesen Németországban ugyis nagy, és e miatt kívánatos eredménnyel nem igen kecségető.

Minekünk addig, míg látjuk, hogy itthon és külföldön a mangalicza jól jövedelmez és biztos piacra lel, hiába ajánlja — részemről legalább azt hiszem — az ismertető ur az angol vérre való teljes áttérést és azt, hogy az ilyen angol anyagot Németországból szerezzük be, mert az jobb, mint az angol eredeti, mi okkal-móddal tenyésztünk igenis angol s amerikai vért is, az angol vért ugyis kivált Németországból importáljuk, mert Anglia messze van s az anyag drágább és a német angolsertésekre nincs több panaszunk, mint az eredeti angolokra; de azt már ne kívánja tőlünk, hogy a németek által is annyira kedvelt

mangaliczánkat lesöpörjük a létezés színpadáról, elég baj az nekünk, hogy a sertésvész söprőget mindenféle vérű, de különösen idegenvérű nyájainkban.

Mi — éppen a különféle sertést pusztító nyavalyákra való tekintettel — abban a vélekedésben vagyunk, hogy az olyan szilárdabb szervezetű, ellenállóbb természetű sertés, a milyen az el nem kényeztetett, tulontul el nem nemesített mangalicza, ha egyebet nem, a vesztet fejse nyelét biztosítja számunkra s ez is több a teljes kárvallásnál.

Mi természetesen köszönettel tartozunk az ismertetőnek azért is, hogy két nagyhirű németországi yorkshirei tenyésztésre figyelmünket felhívta, de szivesebben vettük volna, ha pl. számot adott volna a német olvasóközönségnek arról, hogy mi 25 esztendő alatt avval a lenézett mangaliczával mekkora pénzt forgattunk meg pl. a kőbányai piacon.

Három cikkemben foglalt fejtegetéseim és megjegyzéseim — mint most már észrevehető — oda csuesosodnak ki, hogy ha a külföld igazán hü, igaz és tájékoztató képet öhajj nyerni Magyarország állattenyésztéséről, úgy az itt szóba hozott „Betrachtungen“-eket egészítse ki az általam mondottakkal és avval, a mik a „Magyarország Földmívelése“ czimen a földmívelési miniszter által 1896-ban kiadott műben foglaltatnak, mely németül is megjelent; mert mint megjegyezni bátor voltam, ezen vélemények mig egyfelől igen mostoha rövidséggel bannak el a tárggyal, addig másfelől az igazán jóindulatu. rokonszenves tárgyalás nagy kárára, helyüket meg nem álló dolgokat is foglalnak magukban.

Monostori Károly.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Csikoslábu buzalégy.

(Chlorops-taeniopus.)

A „Köztelek“ október hó 2-án kelt számában Jablonowski József urnak L. J. urnak adott válaszára van egy-két megjegyzésem.

Előre bocsájtom, hogy Jablovowski urat személyesen ismerve, nem az ő nagyrabecsült praxisát akarom kritizálni, sőt tisztelgetre méltó törekvéseiben és tudásában csak mint régi gazda és neki is kiváló tisztelője a következőkben szeretnék kiegészítője lenni:

Teljesen osztom, hogy csalogató vetés ma nagyon is czélszerű, de sokszor felesleges, mint p. o. az idén is, amikor kellő csapadék-kal a buzatarlók is megzöldültek, mert sajnos még mindez ideig nem minden gazda mondhatja el, hogy a tarlókat az aratás után azonnal lebuktatta volna — sőt sok gazda azért nem teheti, mert a tarlólegelőkre szükség van.

A gazdák rovarelleneségei tehát nagyon is tág teret találnak, hol petéiket lerakhatják. De mondjuk, hogy megtörtént a csalogató vetés és mondjuk, hogy az összes milliárdjai az ellenségeinknek oda rakták le petéiket, vajjon segítve van-e rajtuk?! Nem, mert a tavaszi generáció átlép az október végén vetett és kelt növényekre s ott folytatja pusztításait.

Sőt tapasztalásból mondhatom, hogy különösen a Chlorops, a késő vetésben az október végén és november elején vetett buzákban pusztít leginkább,*) ezt pedig annak tulajdonítom, hogy a későn vetett buza természetesen később is fejlődik, később tolja a kalászokat s mielőtt a kalász kitolhatná, a Chlorops beszárítja, összeturkálja s hasba szorítja azt.

*) Már t. i. a jövő év tavaszán!

Rovatvezető.

Igaz, hogy úgy a Cecidomyia, mint a Chlorops legyek rajzásait be kellene várnunk ez mérsékelné a károkat és csak azután kellene a vetést megindítani, amikor azok már vagy a tarlókeleéseken, vagy a csalogató vetéseken vagy bárhol a mesgyéken lepetéztek; de mi gazdák azt is tudjuk, hogy ha későn vetünk, akkor már az aratás feléről előre is le kell mondanunk. Vannak vidékek, ilyen az enyém, sőt Pestmegyét egészen ilyennek tartom, ahol az október utolsó hetében és november első napjaiban vetett buza ritkán sikerül, mert a későn vetett buza nyáron az aratás idejében későn érik, zölden találja a nagobbrészt bekövetkezni szokott forróság s az a fejletlen, éretlen szemet megszorítja, és az ilyen későn érő vetést szokták ellepni a már aratott vetésekről leszoruló szipolyok is.

De még nagyobb gazdaságok, bármilyen intenzíve legyenek is berendezve, egy vagy két hét alatt elvetni még sem bírnak. Tapasztalásból tudom, hogy buzában az október 1—20-ig bevezett vetés adja a legjobb termést.

Mi tegyük tehát mi szegény gazdák, a kiket ősszel és tavasszal a csikoslábu, a fekete, frit, és hesszeni legyek milliárdjai, aratáskor a szocialista munkás, aratás után pedig a börze, a papirosbuzá, a kereskedők és bizományosok galoppjai üldöznek és rajznak körül, kihasználni akarva a gazdák tájékozatlanságát az árakban?

Semmieetre sem tehetjük, hogy az október 10-ig fertőzött buza táblánkat kiszárítsuk és újra vessük, ez sok és fáradságos munka s nagyértékű mag pazarlása volna, de igenis elérkezett az idő, a mikor fentebbi ellenségeinkkel szemben összetartással vállalt vetve kellene szembe szállani. Kötelezővé tenni a tarlótörést, kötelezővé tenni a földek idejében való jól megművelését, kötelezővé tenni, hogy a vetést lehetőleg egyszerre kezdjük. Addig pedig az óvatos gazda ne siessen elsőnek lenni, hanem várjon kissé a késlekedő szomszédra és a míg t. i. lehet, hogy a vetések egyszerre keljenek és az ellenségek minél szélesebben oszoljanak, ne legyen a gyors és serény gazda vetése a másikénak csalogatója miként az L. J. urnál Bassalmon is történetelt.

Végül vessünk sürüen, ne kiméljük a magot különösen a gyengébb talajokon, hogy jusson az elősködőknek is.

Gazdag, jól trágyázott, jól művelt talajokon, hol a buzák jól bokrosodnak, gyorsan erősödnek, ott ha fellépnek is az ellenségek, marad aratásra is bőven. Hauer Béla.

Hauer ur fenti közleménye s az én feleletem között tulajdonképpen a különbség csak az, hogy ő általánosságban beszél, holott én egy adott esetre válaszoltam.

Azt, amit ő a csalogató vetésről mond, hogy az czélszerű, de sokszor felesleges, mert a kizöldült tarló is pótolja, az teljesen és tökéletesen igaz. A Köztelek tavalyi évfolyamának szept. 5-én 1278—1279 oldalán magam irtam szóról-szóra, hogy a csalogatóvetéssel sokszor egyazonos a zöldtarló, ha az addig az ideig maradhat a lábón, ameddig az előbbi (t. i. csalogatóvetést) meghagyni szokás... Sőt sokszor, ha a tarló gyorsan füzöldül, fölösleges is volna a külön csalogatóvetések készítése stb. És ugyan ilyen értelmű a csalogatóvetések tárgyában ez idén kiadott kormányrendelet is.

Azután Hauer ur mondja, hogy a csalogatóvetéssel nincs segítve a bajon, mert a tavaszi parazita-generáció újra nekimegy a későn vetett növénynek. Ez az ellenvetés egy kicsit homályos: mert ha tényleg csalogatóvetésről van szó, s ha azt idejében lebuktatták s ha a vetés közelében nincs elhagyott, gyepes hely, akkor honnan való a tavaszi parazita generáció? Ha pedig a csalogatóvetést nem szántották ki, akkor az czélját

tévesztett dolog: mert ez nem parazita-irtás, hanem parazita-tenyésztés.

Hogy a kései őszi vetés a baj, azt magam is aláírom s hozzátehetem még azt is, hogy az ilyen gazda, *ki ok nélkül későn vet, lutrizik.* Mert azonkívül, amit Hauer felhoz, felhozhatom, hogy október 12-e után jöhet a hosszú eső, jöhet utána a fagy is. Mit akkor? Azután tudjuk, hogy a késő őszi vetés többet szenved a rozsdától, mint a korai: s így lehetséges, hogy a vetés megmenekül ugyan a kárttevő rovarától, de áldozatul eshetik a gombának. Ezt tudva, nem volna-e néhai való jó „lutrizás” a kései vetés? Adott esetben nem, t. i. akkor nem, mikor az — orvosság számba megy. Ugy tudom, hogy Hauer ur Bojárón nem szedeti az öreg béressel mindennap a khinint, csak akkor mikor a *harmadnapos* rázza. Így vagyunk a késő vetéssel is, ez is csak orvosság számba veendő és csak az szánja magát rá, aki tényleg bajban van. Végre is az efféle csapás orvoslását nem lehet csak úgy rábizni a jó Istenre, mint Szent Péterre a kecskeörzést.

Azt, hogy a gazdák, avagy a bashalmi kérdéstevő ur az október hó 10-ig fertőzött *buzatáblákat kiszántás* magam sem ajánlom és nem ajánlottam az említett feleletben sem: mert én csak azt mondtam, hogy az illető kérdéstevő ur kísérje figyelemmel a mondotak után földjét s ha látja, hogy buzája pusztul, szántsa ki a *foltokat!* Hogy miért csak a *foltokat*, azt nem nehéz belátni: egyrészt azért, mert azokon úgy sem terem többé semmi, s másrészt, mert az ilyen foltokon lévő paraziták tavasszal csakugyan erős ivadékokat adnak s tönkre tehetik azt is, ami őszzel szépen marad.

Amit Hauer ur a vetés gondos és erőteljes elkészítéséről mond, az mind igen helyes és sokban megkönnyíti a szóban lévő legyek ellen való küzdelmet: ámde azt a passzust, amelyben írja, hogy a tarlóterést, a földek idejében való megmivelését, az egyszerre való vetést *kötelezővé kellene tenni*, nem írom alá már nemcsak az erős kommunisztikus ize miatt, hanem azért se, mert ez egyik-másik esetben olyan igazságtalan volna az egyes jó gazdákra nézve, hogy mellette a mostani 18—20%-os titkos uzorakölcsön még isteni jótéteménynek tetszenék.

Záradékol különben Hauer urat magam is kérem, hogy ezeket az itt megtett megjegyzéseimet ne holmi okvetetlenkedésnek vegye. Hiszen jól tudja, hogy Disputierhausz nem vagyok. Azután tudja a t. szerkesztőség, hogy gazdákkal, még ha bármely téves állítással is álljanak ok elő, sohasem bántam így el, mint azokkal, akik szaktudósok, vagy nem tudom micsodák álcorezája alatt téves, vagy fejtegetéjére állított tanokkal állanak elő. Hogy a kárttevő legyek kérdésével ma már nem vagyunk ott, mint 1891—92-ben, az első sorban a gazdák érdeme. S így köszönöm, hogy Hauer ur ezuttal is fölszólalt s csak azt óhajtanám, hogy ilyen kérdésben más gazda is felszólalna. Köszönettel venném kivált a bashalmi kérdéstevő urtól, ha most, midőn már okvetetlenül látható, vajjon Chlorops tényleg tett-e kárt, szintén nyilatkoznék. Ha van sok Chlorops-álca, akkor a rajzó legyek tényleg petéltek, ha nincs álca, akkor a peték még kikelés előtt pusztultak el.

Jablonski József.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Feleletek.

Bérleti szerződés magyarázata. (Felelet a 463. sz. kérdésre.) A teljes szöveg ismerete nélkül igen bajos ilyen dologban nézetet nyilvánítani, maga a kérdéstevő mondja azonban, hogy a szerződés egy pontja szerint évenként bizonyos mennyiségű ugart köteles hagyni.

Természetes dolognak tartjuk, hogy ez a kötelezettsége az utolsó évre is szól. Ha tehát ugart hagyni köteles, azt át is kell adnia, mert úgy látszik a luczernára vonatkozó pont éppen azért nem terjeszkedik ki az ugarra is, mert erre nézve a bérleti kötelezettsége külön pontban van megállapítva. Hogy a bérleti magavett-e át ugart elődjétől, vagy sem, az szerződéses kötelezettségeit nem alterálja.

Sz. F.

Ugarvisszahagyás a bérlet leteltével. (Második felelet a 463. számú kérdésre.) A bér szerződés értelmében mindenestre köteles a kérdéstevő ur az utolsó évben is úgy, mint a megelőző években a szerződés szerint elvállalt mennyiségű ugart hagyni, tekintet nélkül arra, hogy a bér szerződésben a szó „átadni” foglaltatik-e vagy sem. Hiszen elegendő kötelező, ha a szerződésben nyíltan ki van mondva, hogy a bérleti évenként — tehát az utolsó évben is — ugart hagyni köteles. Hogy a bérletnek a bérlet átvétele alkalmával ugart nem adatott át, ez mitsem alterálja ezen szerződésileg és szabadon elvállalt kötelezettséget.

A szó „évenként” határtalan és a fenti kötelezettség infinitumig is terjedhetne, ha a bér szerződésben erre vonatkozólag a határidő, illetve a bérlet kezdete és vége meg nem volna állapítva. A bér szerződésnek oly értelmezése mellett, mint a milyenre kérdéstevő ur hajlandó, bátran megtagadhatná az utolsó évben a bérletet is, mert ennek összege szintén évenként egy vagy több részletekben fizetendő.

Végül meg kell jegyezni, hogy a jelen esetben egyedül csak az ugar neve és minősége, t. i. fekete vagy zöld ugar bir némi fontossággal, feltéve, hogy ez irányban a bér szerződés különben nem intézkedne, ugy a bérleti kettő között tetszése szerint választhat.

Kulhanek Ferencz.

Borjuszoptatók. (Felelet a 465. számú kérdésre.) A borjuszoptató-készülék (Pfanhauser-féle-e, vagy más) egy fedeles edényből áll, melybe egy gummiszopókával ellátott cső szolgál. Az edénybe öntött tejet ezen csőven keresztül szopja ki a borju vagy más szopós állat napjában 3—4-szer, következésképp ennyiszor szükséges az edényt s ami nagyobb baj: a csövet és szopókat gyökeresen — esetleg ahhoz való kefé segélyével — kitisztítani, ha csak tűrni nem akarjuk, hogy a tej e készülékekben fennakadván és megromolván, a szopós állatnak bajt okozzon.

Az ilyen készülékből való szopásra egyébiránt a borjut meg kell tanítani s ez, tapasztalásból mondhatom, nem kis veszéllyel jár, ugy, hogy e körülményekre való tekintettel ezelszerűbbnek kell jelezni azt, hogy a borjut a tej megívására szoktassuk, tehát itassuk és ne szoptassuk.

Ebben az esetben az eljárás a következő: Egy fejőrocskába, vagy hasonló nyílt edénybe belöntjük a langyos tejet s tiszta kezünket úgy meritjük a tej színe alá, hogy abból közbülső ujjunk kissé kiálljon. Odaviszszük így az edényt a borju elébe s kiálló ujjunkat, melyet tejjel megnedvesítünk, a szájába dugjuk, jobban mondva a borju fejét megfogván s ujjunkat szájnyílásába tevén, ajkait a tej színeig benyomjuk. A borju ujjunkat rendszerint azonnal szopni kezdi. Ekkor feladatunk, kezünk alább meritésével, az állat ajkait a tejebe alább-alább juttatni s végre ujjunkat szájából kivéve kényszeríteni, hogy a tejet úgy igya, amint az állat a vizet inni szokta.

Ez két-háromszori próba után sikerül, s ezután már a tejes rocskat csak egyszerűen elébe kell tartanunk vagy helyezniük, pl. felakasztván azt egy oszlop szegére.

Ez esetben csövek tisztításával bibelődni nem kell, a nyílt edény könnyen, gyorsan és tökéletesen tisztítható, mi több, nem kell a szoptató készülékért, melynek csöve és szopókája nagyon romlandó, 6—7 frtot kiadni s a

tartalékos gummiszopókákért még külön 40—40 krajczárt.

Valószínű, hogy előnyösebb az állatra, ha a tejet szopja, mert ez jobban megközelíti a természetes szopási műveletet, de tény az is, hogy itatással ezer meg ezer borjut neveltek fel baj nélkül, ha ugyan a tej mennyiségére, minőségére és a tisztaságára eléggé ügyelnek.

mi

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Meghívó. — Meghívó. — Hizott állatvásár.	1527
Bécsi cs. kir. gazd. társaság az OMGE-hez.	1527
Növénytermelés.	
Az istállótrágyáról. <i>Cserhádi Sándor.</i>	1529
Állattenyésztés.	
Külföldi vélemény Magyarország juh- és sertés- tenyésztéséről. <i>Monostori Károly.</i>	1530
Gazdasági állattan.	
Csikoslábú buzalég. <i>Hauer Béla.</i>	1532
Levélszekrény.	1532
Vegyesek.	1532
Kereskedelem, tőzsde.	1533
Szerkesztői üzenetek.	1534

Halálozás. *Martinovich Gyula*, OMGE. tagja, kir. közalapítványi uradalmi felügyelő, életének 53-ik évében meghalt Czeglédén.

Hizott állatok vásárja. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által f. évi december hó 11., 12. és 13-án a székesfővárosi marhavásártér istállóiban rendezendő *díjazással és próbavágásokkal* egybekötött hizott állatvásár díjazási céljaira eddig a következők tesztületek tüzték ki díjakat: Budapest sz. főváros hatósága 500 frtot, a Magyar cukorgyárosok egyesülete 400 frtot, Mészárosok ipartestülete 20 drb körmőczy aranyat, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete 200 koronát aranyban és a budapesti hentes ipartestület 100 frt tiszteletdíjat, mely utóbbi csakis hizott sertések díjazására fordítható. Ez ideig a bejelentések nem érkeznek oly nagyszámban, mint az kívánatos volna, holott több, mint bizonyos, hogy a vásáron — amely közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt tartatik meg — a hizott állatok nagyon előnyösen lesznek értékesíthetők, mely okból a hízalással foglalkozó gazdatársaink figyelmét a vásáron való részvétel előnyös voltára ez alkalommal is felhívjuk. A vásár tervezete és a szükséges bejelentő ivatek az OMGE. titkárságánál kaphatók. A bejelentések mielőbbi beküldését kérjük.

Csunya reklám. A Kis-Béren rendezett nemzetközi vetőgépverseney bírálati credményét illetve azon gyárosok neveit, akik díjakat nyertek, a napilapok is közölték a mult napokban. Ezt az alkalmat az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár” egy a mai időben is szokatlan reklámra használta fel. Egy napilap ugyanis irván a nemzetközi vetőgépverseney eredményéről, ahhoz a következő megjegyzést fűzi: „Nem tarthatjuk a lefolyt versenyt tökéletesnek azért, mert hazai gépgyárosaink közül éppen azok nem vettek részt, akik különösen hivatva volnának ily versenyeben résztvenni. A Kühne-féle cég, továbbá az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár r. t.” távol tartották magukat a versenytől, pedig az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár r. t.” „Páratlanak” elnevezett vetőgéppel oly vivmányokat szerzett, hogy megrendeléseinek kivételével hosszú időre el van látva. Így történetelt csak meg az, hogy a bíráló-bizottság a versenyző vetőgépeket minden tekintetben tökéleteseknek nem találta és csak megközelíthetőnek ahhoz, amit a jó vetőgépektől kívánhatunk.” Idézett megjegyzést bizonyára nem a lap szerkesztősége fűzte e

tévesztett dolog: mert ez nem parazita-irtás, hanem parazita-tenyésztés.

Hogy a kései őszi vetés a baj, azt magam is alárom s hozzátehetem még azt is, hogy az ilyen gazda, *ki ok nélkül* későn vet, lutrizik. Mert azonkívül, amit Hauer felhoz, felhozhatom, hogy október 12-e után jöhet a hosszú eső, jöhet utána a fagy is. Mit akkor? Azután tudjuk, hogy a késő őszi vetés többet szenved a rozsdától, mint a korai: s így lehetséges, hogy a vetés megmenekül ugyan a kárttevő rovarától, de áldozatul eshetik a gombának. Ezt tudva, nem volna-e néhai való jó „lutrizás” a kései vetés? Adott esetben nem, t. i. akkor nem, mikor az — orvosság számba megy. Ugy tudom, hogy Hauer ur Bojárton nem szedeti az öreg béressel mindennap a khimint, csak akkor mikor a *harmadnapos* rázza. Így vagyunk a késő vetéssel is, ez is csak orvosság számba veendő és csak az szánja magát rá, aki tényleg bajban van. Végre is az efféle csapás orvoslását nem lehet csak úgy rábízni a jó Istenre, mint Szent Péterre a kecskeörzést.

Azt, hogy a gazdák, avagy a bashalmi kérdéstevő ur az október hó 10-ig fertőzött *buzatáblákat kizsántásák* magam sem ajánlom és nem ajánlottam az említett feleletben sem: mert én csak azt mondtam, hogy az illető kérdéstevő ur kísérje figyelemmel a mondotak után földjét s ha látja, hogy buzája pusztul, zsántsa ki a *foltokat!* Hogy miért csak a *foltokat*, azt nem nehéz belátni: egyrészt azért, mert azokon úgy sem terem többé semmi, s másrészt, mert az ilyen foltokon lévő paraziták tavasszal csakugyan erős ivadékokat adnak s tönkre tehetik azt is, ami őszzel szépen marad.

Amit Hauer ur a vetés gondos és erőteljes elkészítéséről mond, az mind igen helyes és sokban megkönnyíti a szóban lévő legyek ellen való küzdelmet: ámde azt a passzust, amelyben írja, hogy a tarlóterést, a földek idejében való megmivelését, az egyszerre való vetést *kötelezővé kellene tenni*, nem írom alá már nemcsak az erős kommunisztikus ize miatt, hanem azért se, mert ez egyik-másik esetben olyan igazságtalan volna az egyes jó gazdáknak nézve, hogy mellette a mostani 18—20%-os titkos uzorakölcsön még isteni jótéteménynek tetszenék.

Záradékol különben Hauer urat magam is kérem, hogy ezeket az itt megtett megjegyzéseimet ne holmi okvetetlenkedésnek vegye. Hiszen jól tudja, hogy Disputierhausz nem vagyok. Azután tudja a t. szerkesztőség, hogy gazdákkal, még ha bármely téves állítással is álljanak ők elő, sohasem bántam így el, mint azokkal, akik szaktudósok, vagy nem tudom micsodák álcorezája alatt téves, vagy fejtegetéjére állított tanokkal állanak elő. Hogy a kárttevő legyek kérdésével ma már nem vagyunk ott, mint 1891—92-ben, az első sorban a gazdák érdeme. S így köszönöm, hogy Hauer ur ezuttal is felszólalt s csak azt óhajtanám, hogy ilyen kérdésben más gazda is felszólalna. Köszönettel venném kivált a bashalmi kérdéstevő urtól, ha most, midőn már okvetetlenül látható, vajjon Chlorops tényleg tett-e kárt, szintén nyilatkoznék. Ha van sok Chlorops-álca, akkor a rajzó legyek tényleg petéltek, ha nincs álca, akkor a peték még kikelés előtt pusztultak el.

Jablonski József.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Feleletek.

Bérleti szerződés magyarázata. (Felelet a 463. sz. kérdésre.) A teljes szöveg ismerete nélkül igen bajos ilyen dologban nézetet nyilvánítani, maga a kérdéstevő mondja azonban, hogy a szerződés egy pontja szerint évenként bizonyos mennyiségű ugart köteles hagyni.

Természetes dolognak tartjuk, hogy ez a kötelezettsége az utolsó évre is szól. Ha tehát ugart hagyni köteles, azt át is kell adnia, mert úgy látszik a luczernára vonatkozó pont éppen azért nem terjeszkedik ki az ugarra is, mert erre nézve a bérlő kötelezettsége külön pontban van megállapítva. Hogy a bérlő maga vett-e át ugart elődjétől, vagy sem, az szerződéses kötelezettségeit nem alterálja.

Sz. F.

Ugarvisszahagyás a bérlet leteltével. (Második felelet a 463. számú kérdésre.) A bérszerződés értelmében mindenestre köteles a kérdéstevő ur az utolsó évben is úgy, mint a megelőző években a szerződés szerint elvállalt mennyiségű ugart hagyni, tekintet nélkül arra, hogy a bérszerződésben a szó „átadni” foglaltatik-e vagy sem. Hiszen elegendő kötelező, ha a szerződésben nyíltan ki van mondva, hogy a bérlő *évenként* — tehát az utolsó évben is — ugart hagyni köteles. Hogy a bérlőnek a bérlet átvétele alkalmával ugart nem adatott át, ez mitsem alterálja ezen szerződésileg és szabadon elvállalt kötelezettséget.

A szó „évenként” határtalan és a fenti kötelezettség infinitumig is terjedhetne, ha a bérszerződésben erre vonatkozólag a határidő, illetve a bérlet kezdete és vége meg nem volna állapítva. A bérszerződésnek oly értelmezése mellett, mint a milyenre kérdéstevő ur hajlandó, bátran megtagadhatná az utolsó évben a bérletet is, mert ennek összege szintén *évenként* egy vagy több részletekben fizetendő.

Végül meg kell jegyezni, hogy a jelen esetben egyedül csak az ugar neve és minősége, t. i. fekete vagy zöld ugar bir némi fontossággal, feltéve, hogy ez irányban a bérszerződés külön nem intézkedne, úgy a bérlő a kettő között tetszése szerint választhat.

Kulhanek Ferencz.

Borjuszoptatók. (Felelet a 465. számú kérdésre.) A borjuszoptató-készülék (Pfanhauser-féle-e, vagy más) egy fedeles edényből áll, melybe egy gummiszopókával ellátott cső szolgál. Az edénybe öntött tejet ezen csőven keresztül szopja ki a borju vagy más szopós állat napjában 3—4-szer, következésképp ennyiszor szükséges az edényt s ami nagyobb baj: a csövet és szopókat gyökeresen — esetleg ahhoz való kefe segítségével — kitisztítani, ha csak tűrni nem akarjuk, hogy a tej e készülékekben fennakadva és megromolva, a szopós állatnak bajt okozzon.

Az ilyen készülékből való szopásra egyébiránt a borjút meg kell tanítani s ez, tapasztalásból mondhatom, nem kis veszéllyel jár, úgy, hogy e körülményekre való tekintettel ezélszerűbbnek kell jelezni azt, hogy a borjút a tej *megívására* szoktassuk, tehát itassuk és ne szoptassuk.

Ebben az esetben az eljárás a következő: Egy fejőrocskába, vagy hasonló nyílt edénybe beléöntjük a langyos tejet s tiszta kezünket úgy merítjük a tej színe alá, hogy abból közbülső ujjunk kissé kiálljon. Odavisszszük így az edényt a borju elébe s kiálló ujjunkat, melyet jellel megnevedesítünk, a szájába dugjuk, jobban mondva a borju fejét megfogván s ujjunkat szájnyílásába tevén, ajkait a tej színeig benyomjuk. A borju ujjunkat rendszerint azonnal szopni kezdi. Ekkor feladatunk, kezünk alább merítésével, az állat ajkait a tejbe alább-alább juttatni s végre ujjunkat szájából kivéve kényszeríteni, hogy a tejet úgy igya, amint az állat a vizet inni szokta.

Ez két-háromszori próba után sikerül, s ezután már a tejes rocskat csak egyszerűen elébe kell tartanunk vagy helyezniünk, pl. felakasztván azt egy oszlop szegére.

Ez esetben csövek tisztításával bibelődni nem kell, a nyílt edény könnyen, gyorsan és tökéletesen tisztítható, mi több, nem kell a szoptató készülékért, melynek csöve és szopókája nagyon romlandó, 6—7 frtot kiadni s a

tartalékos gummiszopókákért még külön 40—40 krajczárt.

Valószínű, hogy előnyösebb az állatra, ha a tejet szopja, mert ez jobban megközelíti a természetes szopási műveletet, de tény az is, hogy itatással ezer meg ezer borjut neveltek fel baj nélkül, ha ugyan a tej mennyiségére, minőségére és a tisztaságára eléggé ügyelnek.

mi

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Meghívó. — Meghívó. — Hizott állatvásár.	1527
Bécsi cs. kir. gazd. társaság az OMGE-hez.	1527
Növénytermelés.	
Az istállótrágyáról. <i>Cserhádi Sándor.</i>	1529
Allattenyésztés.	
Külföldi vélemény Magyarország juh- és sertés- tenyésztéséről. <i>Monostori Károly.</i>	1530
Gazdasági állattan.	
Csikoslábu buzalégy. <i>Hauer Béla.</i>	1532
Levélszekrény.	1532
Vegyesek.	1532
Kereskedelem, tőzsde.	1533
Szerkesztői üzenetek.	1534

Halálozás. *Martinovich Gyula*, OMGE. tagja, kir. közalapítványi uradalmi feügyelő, életének 53-ik évében meghalt Czegléden.

Hizott állatok vásárja. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által f. évi december hó 11., 12. és 13-án a székesfővárosi marhavásártér istállóiban rendezendő *díjazással és próbavágásokkal* egybekötött hizott állatvásár díjazási céljaira eddig a következők tesztületek tüzték ki díjakat: Budapest és a főváros hatósága 500 frtot, a Magyar czukorgyárosok egyesülete 400 frtot, Mészárosok ipartestülete 20 drb körmőczy aranyat, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete 200 koronát aranyban és a budapesti hentes ipartestület 100 frt tiszteletdíjat, mely utóbbi csakis hizott sertések díjazására fordítható. Ez ideig a bejelentések nem érkeznek oly nagyszámban, mint az kívánatos volna, holott több, mint bizonyos, hogy a vásáron — amely közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt tartatik meg — a hizott állatok nagyon előnyösen lesznek értékesíthetők, mely okból a hizalással foglalkozó gazdatársaink figyelmét a vásáron való részvétel előnyös voltára ez alkalommal is felhívjuk. A vásár tervezete és a szükséges bejelentő iverk az OMGE. titkárságánál kaphatók. A bejelentések mielőbbi beküldését kérjük.

Csunya reklám. A Kis-Béren rendezett nemzetközi vetőgépvérseny bírálati credményét illetve azon gyárosok neveit, akik díjakat nyertek, a napilapok is közölték a mult napokban. Ezt az alkalmat az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár” egy a mai időben is szokatlan reklámra használta fel. Egy napilap ugyanis irván a nemzetközi vetőgépvérseny eredményéről, ahhoz a következő megjegyzést fűzi: „Nem tarthatjuk a lefolyt versenyt tökéletesnek azért, mert hazai gépgyárosaink közül éppen azok nem vettek részt, akik különösen hivatva volnának ily versenyben résztvenni. A Kühne-féle cég, továbbá az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár r. t.” távol tartották magukat a versenytől, pedig az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár r. t.” „Páratlannak” elnevezett vetőgépevel oly vimányokat szerzett, hogy megrendeléseinek kivitelével hosszú időre el van látva. Így történhetett csak meg az, hogy a bíráló-bizottság a versenyző vetőgépeket minden tekintetben tökéleteseknek nem találta és csak megközelíthetőnek ahhoz, amit a jó vetőgépektől kívánhatunk.” Idézett megjegyzést bizonyára nem a lap szerkesztősége fűzte e

ülön 40—40

az állatra, megközelíti a tény az orjut nevel- ennyiségére, ügylnek. mi

K.

Oldal
r. 1527
ez. 1527

..... 1529

s sertés-
..... 1530

..... 1532

..... 1532

..... 1532

..... 1533

..... 1534

IGE. tagja, kir. ek 53-ik évében

rszágos Ma- évi deczem- ékesfővárosi ndó díjazás- hizott állat- vetkező tes- sz. főváros korgyárosok ipartestülete Mezőgazdák n és a buda- tiszteletdíjat, díjazására nem ér- z kívánatos

hogy a vá- esonyi ünne- állatok na- hetők, mely azdatársaink tel előnyös . A vásár ó iverk az bejelentések

n rendezett credményét díjakat nyer- t napokban. Gazdasági okatlan rek- gyanis irván edményéről üzi: „Nem tesnek azért, éppen azok hivatta vol- A Kühne-féle Gazdasági ukat a ver- Gazdasági vezett vető- hogy meg- dőre el van az, hogy a gépeket min- n találta és it a jó vető- megjegyzést ge füzte e

közleményhez, hanem nyilvánvaló, hogy az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár” irodájában fogalmaztatott meg e felettebb reklámozó közlemény, melyről csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy igaza van abban a tekintetben, hogy a lefolyt versenyen nem vettek részt azon hazai gépgyárosaink, akiktől ezt méltán megvárni lehetett volna, mely eljárásukat lapunkban a vetőgépversenyről irt referádánkban annak idején kellőleg meg is róttuk; viszont meg vagyunk győződve a felől, hogyha az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár” „Páratlan” nevű vetőgépével részt vett volna a versenyen, a bizottság az esetben is azon véleménynek adott volna kifejezést, hogy a vetőgépek még nem tökéletesek minden tekintetben, mert amint nem voltak tökéletesek a versenyen megjelent gépek, úgy bizonyára épp oly kevésbé tökéletesek említett gépgyár nagy hangon hirdetett gépei is. Nagyon kár volt idézett részvénytársaságnak az általa oly jelesen hirdetett gépével részt nem venni a versenyen és ott bebizonyítani a gép kitűnő voltát, amivel bizonyára nagyobb erkölcsi eredményt ért volna el, mint egy ily nagyon is kirívó reklámközleménnyel.

A kartel-törvény ellen. Megirtuk, hogy a fővárosi kereskedelmi csarnok mereven állást foglalt a karteltörvények ellen. Állásfoglalásához csatlakozott az országos iparegyesület is és legutóbb a debreczeni kereskedelmi és iparkamara jelentette ki, hogy nem kell karteltörvény. Mint már kifejtettük, természetesen találjuk azt, ha a nagyiparosok és nagykereskedők a kartelek megrendszabályozása ellen foglalnak állást, hiszen ahhoz meg sem kellett kérdeznük őket, hogy tudjuk, miszerint saját érdekük ellen nem foglalnak állást. Ha a kartelek hatásáról véleményt akarunk hallani, akkor ne azokat a köröket kérdezzük meg, amelyekben a kartelezők dominálnak, hanem kérdjük meg azokat, akik ellen a kartel alkalmaztatik. Sajnos, a kereskedelmi miniszter éppen annak a véleményére nem volt kíváncsi, aki a kartelek hatását leginkább érzi, ez a gazdaközönség. Mindazáltal a gazdasági egyesületek országos szövetsége kötelességének fogja tartani, hogy a kartelüggyel behatóan foglalkozzék s a gazdaközönség véleményét megnyilatkoztassa.

Mesék egy veszedelmes pókfajról. Eleinte vidéki lapok, később a fővárosi magyar napilapok, majd végül a németek is rémitgetik a gazdákat holmi veszélyes pókokkal, amelyek állítólag a marhát is megtámadják s csipéseikkel el is pusztíthatják. A hír névleg egy „csim”-pókra vonatkozik, melyet először állítólag 1892-ben Panesován fedeztek volna föl s most újra Makón is. Mondják, hogy hazája Ázsia fensíkja. S e pókkal összeköttetésbe hozták Bíró Lajos nevét is, aki állítólag ezen állat csipését magán is kipróbálta volna. Hogy ezeket a közleményeket mi szülte, nem tudom s hiszem, hogy nehéz is volna kideríteni. Hogy a dologban mi igaz, szolgáljon felvilágosítóul a következő. Magyarország legnagyobb pókja a *Trochosa singoriensis* Lax. Ez egy nyulszürke színű földi pók, amely egészen hasonló a farkas csellőpókhhoz (*Trochosa infernalis*) s a mely utóbbi az Alföldön igen közönséges. Lakóhelyét földben készíti, amely az egyes alakok kisebb-nagyobb termetéhez képest néha olyan kicsiny, hogy az ember kis-ujja is alig fér be, máskor pedig oly tág, hogy még a nagy uj is kényelmesen beletéhető. Ez a póklakás arról ismerhető fel, hogy bejárója körös-körül pókszállal van körülveve. Magát a pókot ritkán látni kívül. De ha lyukjához valamely kisebb rovar közeledik és megmozgatja az utjába eső pókszálat, akkor ezzel csakhamar figyelmezteti, valósággal föltelefonálja a pókját a föld alól, mely lyukából egyszerre kiugrik s elkapja a mitsem sejtő rovar. Ugyanilyen életmódja van a *Trochosa singoriensis*-nak, mely körülbelül 3 decziméter hosszú. Ez is csak rovarevő, de ha ember kezébe fogja,

persze hogy megcsipi, de csipése nem veszélyes. A legelő marhát nem bántja, mert előtte, mint minden nagyobb állat előtt elbujik a föld alá. Eddig csak az Alduna melletti Drenkovánál találták ezt a dél-oroszországi pókot; másutt még nem. Makón alkalmasint a közönséges farkas-csellőpókról van szó. Így tehát az egész hír a gazdáknak ne okozzon gondot.

Tejgazdasági munkások kiképzése. Az állami tejgazdasági munkásokat képző iskolákban Munkácsón és Gödöllőn december hó 1-jén 10 hónapra terjedő új tanfolyamot fognak megnyitni, melyekre ép, erős testalkattal bíró, legalább is 18 évet betöltött munkásifjak vétetnek fel. A tanulók a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban és 5 frt havi bérben részesülnek. Felvételért való folyamodványok november hó 10-ig a munkácsi uradalom, illetőleg a gödöllői koronaúradalom igazgatóságához küldendők be. Megjegyeztetik, hogy a munkácsi iskolára néhány növendék már azonnal is felvehető, miért is oda a kérvények mielőbb benyújtandók. Ajánlatos volna, hogy a gazdaközönség ezen iskolákra jóra való esélyeit elküldje, hol minden anyagi megterhelés nélkül szakértő tehenesekké és tejgazdasági munkásokká fognának kiképeztetni. Ugyancsak december hó 1-én fog megnyitni a szécsényi tejszövetkezetenél létesített állami, tejgazdasági munkásnöket képző iskolának második — felévre terjedő tanfolyama. Az idevaló felvételért kifogástalan előéletű és legalább is 16 évet betöltött nők pályázhatnak, kik teljes ellátásban (esetleg e helyett 15 frt ellátási díjban) és 4 frt havi bérben részesülnek. Az ez iskolára való felvételért a kérvények a nagyszécsényi tejszövetkezet igazgatóságához intézendők november hó 10-ig.

Baromvásár. Maros-Vásárhelyen a legközelebbi országos baromvásár november hó 8-án és 9-én fog tartatni; (sertésvész miatt sertésvásár nem lesz).

Legjobb daráló

a „Little-Giant daráló gép”

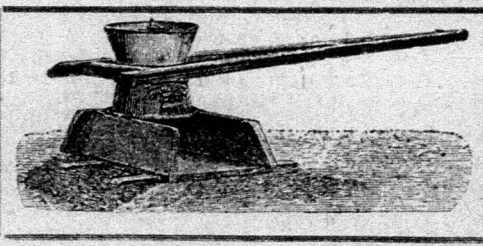
melyen mindennemű magvat sőt tengerit csutkával is a legegyszerűbb módon lehet darálni.

Ára teljes felszereléssel 53 forint.

A daráló szerkezete olyan, hogy az a járgányt is magában foglalja.

Szücs Zsigmond,

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Elsőrendű gyártmány.

Szeeskavágó-gépek.

Répa vágó-gépek.

Tengeri morzsolók

és ezek hajtásához alkalmas járgányokat olcsó árban, teljes szavatosság mellett szállit.

Szücs Zsigmond,

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1897. október 30.

Az időjárás e héten megtartotta állandó jellegét és tartósan derült és száraz maradt; napközben a hőmérséklet enyhébb, az éj folyamán azonban érzékenyen hűvös volt és köd is arra intett, hogy az idény már lényegesen előrehaladt; a mezei munkák szakadatlanul voltak folytathatók és részben már be is fejezték. A vizállás csökkenő.

A külföldi piacokon a hangulat nagyjából kellemes, a forgalom azonban továbbra is csak szűk korlátokban maradt. Amerikában gyenge hozatalok és a spekuláció élénkebb részvétele az áraknak lassubb, utóbb gyors javulását hozta magával, a mihez tartós kiviteli kereslet is hozzájárult. Angliában átmeneti lanyhulás után szintén szilárd lett az irányzat és árak emelkedők, bár a forgalom gyenge maradt. A francia piacok esendes üzletmenetet jelentettek, melynél vevők is tartózkodóbbak voltak, míg a többi kontinentális piacokon a kínálat gyenge, a hangulat kedvező és az árak jól tartottak voltak.

Nálunk kezdetben búza iránt csak gyenge volt az érdeklődés, mely azonban gyorsan javult és az árak tetemesebb emelkedését vonta maga után. Takarmány-cikkeiben korlátozt az üzlet, az árak nem tüntettek fel változást.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük.

Búza szilárdan indult és bár a kereslet kezdetben nem volt élénk, jobb búza minőségek drágábban voltak értékesíthetőek. Az üzletredukciónól szülő határozat kimondásával azonban a malmok tartózkodó álláspontot foglaltak el, a kereslet nagyon gyenge lett és készáru csökkenő irányt vett követni. Ez azonban csak rövidideig tartott. A bekövetkezett hidegebb időjárás a továbbra is gyenge kínálat és külföldi magasabb árjegyzések a malmokat ismét jobb vételkedvre ösztönözte és minthogy tulajdonosok magasabb árakat követeltek, kénytelenek voltak azokat méltányolni. Az árjavulás a múlt héthez viszonyítva ca. 20 kr. és különösen jobb búzák részesültek előnyben. Külföldi búzában a kínálat elég jó és ca. 25,000 mm. kelt el nagyjából könnyű minőségekben, mert nehezebb búzák a magas árkövetelések mellett nem felelnek meg. A forgalmat ca. 120,000 mm. tesszük, a hozatalok 114,000 mm. rúgnak.

Rozs csak gyengén van forgalomban és csupán jóminőségekben talált a helyi fogyasztás részéről vevőre. Gyengébb áru el van hanyagolva. A multheti jegyzéseknél valamivel magasabbak az árak és minőség szerint budapesti paritásra 8-30—45 frt, helyben 8.50 frtig érhető el.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) szintén változatlan maradt. Az üzlet e cikkben korlátozott és jegyzéseink 5.70—6.10 frt között váltakoznak. Állomásokon átvéve csak kisebb tételek kerültek eladásra, melyek a multheti árakat érték el.

Zab iránt tartósan jó a kereslet, míg a hozatalok gyengébb maradtak. Az árak ca. 10—15 krral javultak és szín és tisztaság szerint 6.10—6.80 frton jegyeznek helyben átvéve.

Tengeri elszállítási célokra e héten is elég jó keresletnek örvendett és prima árut 4.50—4.75 frt között fizettek. Gyengébb minőségek 4.25—4.50 frt között kelttek el. Tiszavidéki állomásokon felvidéki számlára 4.30—4.50 frt volt elérhető.

Olajmagvak: Kaposztarepczében e héten sem volt forgalom. Jegyzéseink névlegesen 12.25—12.50 frt. **Bánáti repce** 12.—12.25 frt. **Gomborka** ca. 10.50—11.50 frt, **vadrepce** ca. 5.50—6.25 frt, **lenmag** 10.75 frt Budapestben.

Hüvelyesek: Babban a hangulat továbbra is csendes; vételkedv alig van és így üzlet sem fejlődött. Ab Baja-Zombor 7.25 frtot, törpe babért Félégyházán 8.—frtot, barna babot (dunamenti) 6.75 frtot jegyez. **Köles** csendes 4.50—4.75 frton jegyez helyben.

Vetőmagvak: Fővőshere csak durvaszemű árúban értékesíthető, aprószemű áru el van hanyagolva. Minőség szerint bánáti 34.—36.—frt, durvaszemű felvidéki áruért 37.—42.—frtot fizetnek. **Luczernát** csak szórva nyosan kínálnak és hazai termései áru kisebb tételekben a 40.—45.—frt volt forgalomban. **Muharmag** 5.50—7.50 frton jegyez helyben.

Napi jelentés 1897. november 2.

Készbúza ma jól volt kinalva, a malmok igen jó vételkedvűek voltak, az irányzat szilárd lett, elkelt kb. 35,000 mm. és az árak 10 krig magasabbak.

Eladott:			
Tiszavidéki:	500 mm. 74 kg. á	12-55	frt 3 óra
	100 " 74 "	12-35	" "
	100 " 75 "	12-35	" "
	100 " 77 "	13--	" "
	200 mm. 76 "	13--	frt 3 óra
	200 " 76 "	13--	" "
	100 " 74 "	13--	" "
	200 " 78 "	13--	" "
	150 " 78 "	13--	" "
	300 " 75 "	12-50	" "
	150 " 75 "	12-40	keverék
	100 " 76 "	12-50	3 óra
	100 " 75 "	12-20	bükköny.
	100 " 76 "	12-87 ¹ / ₂	" "
	200 " 74 "	12-50	3 óra
	100 " 75 "	12-75	" "
	180 " 77 "	13--	" "
	100 mm. 77 á	13--	" "
Pestvidéki:	1000 " 79 "	13-15	" "
	100 " 77 "	12-95	" "
	300 mm. 75 kg. á	12-45	3 óra
	100 " 76 "	12-70	" "
	100 " 77 "	12-70	" "
	100 " 77 "	12-95	" "
	200 " 76 "	12-75	" "
	300 " 76 "	12-70	" "
	300 " 76 "	13--	3 óra
Fehérmegyei:	900 " 76 "	13--	" "
	500 " 76 "	12-95	" "
	100 " 75 "	12-50	" "
	400 " 76 "	12-65	3 óra
	300 " 76 "	12-77 ¹ / ₂	" "
	500 " 78 "	13-20	" "
	100 " 80 "	13-20	" "
	2000 " 76 "	12-75	" "
	2000 " 76 "	12-75	" "
F-Tiszai:	200 " 77 "	13--	" "
	200 " 78 "	13--	" "
	100 " 73 "	12-25	" "
	100 " 74 "	12-25	" "
	100 " 75 "	12-42 ¹ / ₂	3 óra
Tolnai:	200 " 77 "	12-82 ¹ / ₂	" "
	100 " 76 "	12-82 ¹ / ₂	" "
Bácskai:	4400 " 74 "	12-60	" "
	800 " 73 "	12-15	" "
Makói:	4000 " 74 "	12-80	" "
	2400 " 75 "	12-85 ¹ / ₂	" "
Raktárú:	950 " 74 "	12-50	" "
Orosz:	5000 " 73 "	10-25	" "
Szerbiai:	1000 " 73 "	10-35	" "

Készre szűrt szilárd és 8'45-55 frt ab és pesti paritással adatott el.
 Árpa minőség szerint 5'75-6'20 ab Bpest kelt el.
 Tengeri a határidők ára szerint adatott el.
 Zab szilárd.
 Határidők szilárdak a kedvező készáru piac folytán.

Következő kötések történetek.			
	Kötetett.	Déli zárlat.	
Tavaszi buza . . .	12-08-12-05-12-15	12-15-16	
Őszi buza . . .	-----	-----	
Őszi rozs . . .	-----	-----	
Tavaszi rozs . . .	8-84-8-82-8-86	8-86-87	
Tavaszi zab . . .	6-40	6-38-40	
Őszi zab . . .	-----	-----	
Nov. tengeri . . .	-----	4-65-70	
Uj tengeri . . .	5-30-5-28-5-35-5-33	5-32	
Uj repce . . .	-----	11-40-50	

Szeszüzlet.
 Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)
 A szeszüzletben a hét elején gyér forgalom uralkodott és a forgalom a ünnepek folytán igen korlátozott volt. Elkelt néhány tétel finomított szesz 56.-56-25 frt, élesztőszesz 55-75 frt azonnali szállításra.
 Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszét e héten 25 krral drágábban kínáltak és több tétel 18-50 frton kelt el azonnali szállításra.
 A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18-18-25 frt.
 Bécsi jegyzés 19-50-20- frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 53-75-54- frt adózott burgonyaszeszért.
 Triesti jegyzés 9-75-10- frt hektoliterenként 90% magyar kiviteli szeszért.
 A kivitel e hét elején szünetelt.
 Vidéki szeszgyárak 25 krral drágábban jegyeznek. Kenyérmező; Bares, N.-Várad 50 krral szilárdabb.
 Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 56.-56-50 frt, élesztőszesz 55-75-56- frt, nyersszesz adózva 55.-55-25 frt, nyersszesz adózatlan 13-75-14.- frt, denaturált szesz 19-25-19-50 frt. Kontingens nyersszesz -----.
 Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének jelentése 1897. október hó 30-ról. Az elmúlt napok alatt a forgalom csekélyebb volt, bár a hozatalok különösen a téli czikkeken mindinkább növekednek.
 Legnagyobb mennyiségben érkezik a téli gyümölcs, mely jelenleg raktárunk legnagyobb részét tölti ki. Az árak változatlanok.
 Vadüzlet élénkebb, árak is némileg javultak. Nyulak darabja 1-20-1-30 frt. Fogoly daja 0-90-1-00 frt. Fácán 1-20-1-30 frt. Szalonka 1-40-1-50 frt. Szarvas egészben kgja 33-35 kr, őz 60-65 kr.
 Vaj simán folyó napi árakon helyezhető el.
 Halüzlet csendes, jegelt harsa 40-50 kr, ponty 50-55 kr, süllő 45 kr.
 Husüzlet csendes, nagyobb tétel vidéki sertéshus 54-56 krral kejt el kgként.
 Vágott liba ma minőség szerint 56-60 krt jegyez.

(A székesfevárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1897. okt. 30-án.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 56-58 II. oszt. 52-55, III. oszt. 40-50, eleje I. oszt. 48-48, II. oszt. 46-46, III. oszt. 25-40, borjúhús hátulja I. oszt. 66-70, II. oszt. 58-60, eleje I. oszt. 60-66, II. oszt. 42-60, birkahús hátulja I. oszt. 38-44, II. oszt. 36-38, eleje I. oszt. 36-40, II. oszt. 30-32, bányai eleje 1 db -----, hátulja -----, sertéshus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 58-60, vidéki 52-56, szalonna nélkül elsőrendű 60-62, vidéki 55-60, sertéshus porkölt 50-54, sertéshus szeb szalonnával -----, szalonna nélkül -----, sertéshus füstölt magyar -----, idegen (vidéki) 52-54, sonka nyers 1 kg. 72-72, füstölt bef. csonttal 0-9-1-0, csont nélkül 0-90-1-0, sonka füstölt külf. csont nélkül 0-85-0-85, szalonna sózott 1 q 54-5-56-0, füstölt 60-61-0, sertéshus hordóval 59-5-59-5, hordó nélkül 57-5-57-5, kolbász nyers 1 kg. -----, füstölt 60-72, szalámi belföldi 150-240, külföldi -----, malacz szopós élő 1 db 4-4-50, tisztított 60-1-0.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt ----- csirke 0-5-1-0, kappan hizott 1-10-1-30, sovány -----, récze hizott 1-30-2-40, sovány 0-90-1-30, lud hizott 3-6-6, sovány 1-60-3-0, pulyka hizott 2-4-20, sovány 0-0-0. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0-75-0-90, 1 kg. -----, csirke 1 db 0-45-0-55, 1 kg. -----, kappan hizott 1 db 0-90-1-40, 1 kg. -----, récze hizott 1 db 0-90-1-30, 1 kg. 70-80, felkővér 1 db 0-40-0-80, lud hizott 1 db 2-50-3, 1 kg. 0-46-0-56, felkővér 1 db 1-20-2-0, 1 kg. 40-50, pulyka hizott 1 db 1-80-3-0, 1 kg. 45-52, felkővér 1 db 1-20-2-0, 1 kg. 1-80-2, ludmáj 1 db 10-1-0, 1 kg. 1-1-0, 1-60, ludzsír 1 kg. 70-1-20, idej liba 1 db -----.

Hal. Élő. Harsa 1 kg. frt 0-60-1-20, csuka 0-60-1-20, ponty (dunai) 0-30-0-60, süllő -----, kecsge -----, márna 0-30-0-70, czompó 0-40-0-60, angolna 0-80-1-20, apró kevert 0-20-0-30, lazac -----, pisztráng -----.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0-08-0-10, lefölözött 0-05-0-08, tejszín 0-20-0-20, tejföl 0-30-0-35, tehénvaj (tea) 1 kg. 0-95-1-20, I. rendű 0-70-0-85, II. r. 0-50-0-70, olvasztott -----, Margarin I. rendű 0-0-0, II. rendű 0-0-0, tehénúrt 0-18-0-24, juh-

turó 52-56, liptói 0-56-0-80, juhsajt 0-80-80, emmenthali sajt 0-90-1-20, groji sajt 0-68-0-74.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 0-18-0-18, barna kenyér 0-15-0-15, rozskenyér 0-10-0-10. Buzaliszt 00 sz. 1 q -----, 0 -----, 1 -----, 2 -----, 3 -----, 4 -----, 5 -----.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 36-50-41-0 II. oszt. (1440 db.) 28-32-5, meszes 30-32, orosz tojás 100 db. -----, tea tojás 2-80-3-0, törött tojás 0-0.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 10-12 stoke-raui 27-27, borsó héjas magyar 7-5-14-0, koptatott magyar -----, külföldi 13-22, bab fehér apró 7-10, nagy 6-10, szines 8-13.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 3-0-6-0, 1 q 2-5-5-0. Petrezselem 100 kötés 3-50-5-50, 1 q 0-0-0-0 zeller 100 drb 0-60-2-00, karalábé 1-0-2-0 vöröshagyma 100 köt. 4-50-6-0, 1 q 3-25-5-0. fohagyma 100 köt. 12-20. 1 q 10-0-18-0, vörösrépa 100 drb 0-60-1-60, fehérrépa -----, fejeskáposzta 2-5-5-0, kelkáposzta 100 drb 0-60-1-5, vörös káposzta 3-0-10-0, fejjessaláta 0-30-2-0, kötött saláta -----, burgonya, róza 1 q 1-80-2-50, sárga 2-0-3-0, külföldi -----, fekete retek 100 drb 0-60-2-0, uborka nagy salátának 100 db 2-0-3-50, savanyítani való 100 db 0-80-1-20, savanyított 1-4-2-0, zöld paprika 0-20-0-80, tök főző -----, zöldbab 0-12-0-16, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. -----, fejlett 1 lit. -----, tengeri 100 cső 0-80-1-50, karfiol 100 db 3-0-15, paradicsom 1 kg. 0-10-0-16, spárga -----, torna 100 db 8-12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 16-24, köz. alma 9-16, fajkörte 18-26, közönséges körte 6-18, szilva magva-váló 0-0-0, vörös -----, aszalt -----, cseresnye faj -----, közönséges -----, meggy faj -----, közönséges -----, ringló -----, barack kajszin -----, őszibarack -----, dinnye görög nagy 100 db -----, kicsi -----, sárga faj -----, 1 kg. közönséges -----, szőlő 1 kg. 0-20-0-30, csemege 30-40, dió (faj, papirhéjú) 25-28, közönséges 18-26, mogyoró 24-32, gesztenye magyar 11-14, olasz 14-20, narancs messinai 100 db 0-0-0, pugliai 3-5-5-0, mandarin 0-0-0, citrom 1-40-2-0, füge hordós 1 q 16-18, koszos 18-20, datolya 45-60, mazsolaszőlő 40-65, egres 1 lit. -----, eper 1 kg. ----- kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 35-52, II. rendű 18-30, csöves 30-35-0, (száritott) -----, köménymag -----, borsókamag -----, mák 1 q. frt 18-26, méz csurgatott 0-25-0-32, sejtékben 1 kg. 0-40-0-70, szappan szín -----, közönséges -----, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40-0-60, vörös asztali palackban 0-55-0-85, házi palinka palackban 0-0-0, ásványvíz palackban -----.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. November hó 2-án A székesfevárosi községökűd és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhatározott: 326 drb belföldi, ----- db galicziai, ----- drb tiroli, 88 db növendék élő borju, ----- db élő bárány; 24 drb belföldi, 10 drb galicziai, ----- drb tiroli, ----- drb bécsi, ----- drb növendék borju, ----- drb öltött bárány, ----- drb élő kecske.
 A vásár lassu lefolyású volt.
 Árak a következők: Élő borjúk: belföldi ----- frtig, kivételesen ----- frtig dbonkint, 36-48 frtig, kivételesen ----- frtig sulyra, növendék borju ----- frtig, kivételesen ----- frtig dbonkint, 20-23- frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 64-68, kiv. -----, tiroli ----- frtig, galicziai 66-68 frtig, növendék borju ----- frtig dbkint, öltött bárány ----- frtig, bécsi ----- frtig sulyra. Élő bárány ----- frtig, kivételesen 0- frtig páronkint Élő kecske ----- frtig páronkint. Hizalt ürü -----.

Bécsi sertésvásár. 1897. nov. 2-án. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhatás: 4384 lengyel, 4315 bakonyi sertés. Az üzlet igen lanyha. Ára különként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 48-49- kr, kivételesen ----- kr, közepes 42-47- kr, süllő 32-41 kr.

Szerkesztői üzenetek.

K. A. urnak Réde. Gazdatiszti állásközvetítéssel hivatásszerűen foglalkozik a Magyar gazda- és erdő-tisztek országos egyesülete, Bpest, Üllői-ut Köztelek. Közvetítése díjtalan, azonban csak tagjai vehetik igénybe. Tagsági díj 10 korona, segédtitészeknek 5 korona.
 M. L. urnak Terje. Kodolányi Antal ur budapesti lakása IX., Üllői-ut 68.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Anré, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. Főszerkesztő és kiadósért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Liszt-árjegyzés.

	A. B.	0 1 2 3 4 5 6 7 7 1/2 8 9 10 11																				
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
Pesti moln. és sütők gőzm. r.-társ., Budapest ...	okt. 28.	19 80	19 30	19 --	18 70	18 40	18 10	17 50	17 40	15 40	12 90	7 80	4 50	4 10	15 50							
Szatmári gőzm., Szatmár	nov. 1.	20 20	19 60	19 30	19 --	18 70	18 40	18 --	17 60	15 60	13 60	10 --	3 60	3 40								
N.-sárosi műm., Epejes...	nov. 2.	22 20	21 20	20 80	20 40	20 --	19 60	19 20	18 60	17 60	16 --	12 80	4 80		18 --							

A + B = asztali dara, 0 = királyliszt, 1 = lángliszt kivonat, 2 = elsőrendű zsemlyeliszt, 3 = zsemlyeliszt, 4 = elsőrendű kenyérliszt, 5 = közép kenyérliszt, 6 = kenyérliszt, 7 = barna kenyérliszt, 7 1/2 = barna kenyérliszt, 8 = takarmányliszt, 9 = finom korpa, 10 = goromba korpa, 11 = rozsliszt.

KÖSZÉN

összes gazdasági ipari és házi czélokra

Tokodi, Dorogi és Ebszőny-annavölgyi szén,
Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott osztraui Henrikaknai kovácsszén, porosz, szalonszén,
coaks, szobafűtésre és épületek szárítására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,
Budapest, Váci-körút 80. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatói tagok:

ANDRÁSSY Géza gróf., BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK Gyula, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÓNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatl terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

Kiadó birtokok.

Hadaai báró WESSELÉNYI MIKLÓS tulajdonát képező, s Szilágy vármegyei hadadi uradalomához tartozó

BAROMLAKI ÉS KORONDI GAZDASÁGOK,

melyek egymástól alig három—négy kilométernyi távolságra fekszenek, és a melyek 960 hold szántóból, 270 hold rétből, 178 legelőből, 17 hold belsegéből, tehát összesen 1425 katasztrális hold gazdasági kezelés alatt álló területből állanak, e gazdaságokban levő gazdasági és lakó épületekkel, hatvan két darab jármos jószággal és az ezekkel járó gazdasági felszerelésekkel egyetemben hat vagy nyolcz évre haszonbérbe, vagy esetleg meghatározott jövedelem melletti kezelésre, megfelelő biztosíték mellett kiadatnak.

Bővebb részletek megtudhatók: Bazala Károly intéző tisztartónál Hadaiban; Fiktusz József főerdésznel Nyírsíden, vagy Kárácsosy Sándor tisztartónál Kékesen.

Megnevezett három hely posta-állomás. 4638

Budapest-szt.-lőrinczi-szemét-szállító-vasut igazgatósága.
BUDAPEST, IX., KÜLSŐ-ÜLLŐUT

Ajánlunk, utcza- és házi szemétből készült

TRÁGYÁT.

Pöcegödör-tartalommal kompozitirozva (tartalomdusabb az istállótrágyánál). Az utcza- és házi szemétből készült trágya vegyi tartalma az országos m. kir. chemiai intézet hivatalos analysise szerint a következők:

Az általunk vett és itt megvizsgált szemét minták következő tartalommal bírnak.

Szám	Vize %	Phosphorsav (P ₂ O ₅) %	Káli (K ₂ O) %	Nitrogén %
I.	30.37	0.60	0.60	0.63
II.	33.77	0.73	0.75	0.53
III.	25.36	0.53	0.66	0.44
IV.	40.37	0.37	0.21	0.24
V.	29.16	0.67	0.60	0.45
VI.	23.55	0.39	0.60	0.35
VII.	23.51	0.47	0.56	0.35
VIII.	20.01	0.58	0.57	0.49
IX.	39.12	0.60	0.39	0.39
X.	28.61	0.57	0.56	0.44
átlagban	29.38	0.55	0.55	0.43

Elemelte; dr. KÖNYÖKI ALAJOS s. k., dr. LIEBERMANN L. s. k. kir. tanácsos, igazgató.

A fent körülírt wagononkint 100 métermázsza 4486

50 kilométer távolságra 14 frt.

50—100 kilométer távolságra 16 frt.

Szállítunk bérmentve, a M. A. V. vonalam 30 waggonból álló vonattal.

Budapest-szt.-lőrinczi-szemét-szállító-vasut igazgatósága.

Szőlővessző eladás.

Immunis talajon termelt, peronospora mentes, teljesen kiérett, következő fajtájú szőlővessző eladó: Mézes fehér, Olasz rizling, Zöld sylváni, Zierpfandler, Slankamenka, Vörös dinka 1000-e à 5 frt, Kadarka 1000-e à 4 frt. Vessző hossza 50—60 cm., vastagsága 6—12 mm. Csomagolás nagyobb megrendelések-nél ingyen, különben önköltségen. Tavaszi szállításnál az árak 5% magasabbak. Megrendelésnél a vételár 25%-ja előre beküldendő.

Szőlőintézőség Ráczegres,

u. p. és v. á. Simontornya. 4633

Érdekes vállalat! Fontos mű a magyar népről!

Emlékmű a magyar nép felszabadulásának ötvenéves jubileumára.

A MAGYAR NÉP MULTJA ÉS JELENE.

IRTA:

BENEDEK ELEK.

— Számos szövegképpel és műmelléklettel —

40 füzet à 30 kr.

Előfizetés 5 füzetre 1 frt 50 kr., 10 füzetre 3 frt.

Előfizetéseket elfogad a Köztelek kiadóhivatala.

A mű 40 füzetben befejezést nyer.

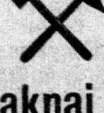
„A Magyar Nép Multja és Jelene” című az első részben a föld népének történetét tárgyalja a szolgaságtól a szabadságig.
A második rész a nép jelen életét, szokásait, viseletét, életmódját mutatja be a bölcsőtől a sirig.

A mű 40 füzetben teljes.

Negyven füzetnél több nem lesz.

⇒ Egy füzet ára 30 kr. ⇒

KÖSZÉN

Tokodi, Dorogi és Ebszöny- annavölgyi szén,
Osztrai gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott osztrai Henrikaknai kovácsszén, porosz, szalonszén,
coaks, szobafűtésre és épületek szárítására,

összes gazdasági ipari és házi czélokra

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,
Budapest, Váci-körút 80. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatótanács tagok:

ANDRÁSSY Géza gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÓNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjával tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszáradnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatlalt terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

Kiadó birtokok.

Hadadi báró WESSELÉNYI MIKLÓS tulajdonát képező, s Szilágy vármegyei hadadi uradalomhoz tartozó

BAROMLAKI ÉS KORONDI GAZDASÁGOK,

melyek egymástól alig három—négy kilométernyi távolságra fekszenek, és a melyek 960 hold szántóból, 270 hold rétből, 178 legelőből, 17 hold belsőségből, tehát összesen 1425 katasztrális hold gazdasági kezelés alatt álló területből állanak, e gazdaságokban levő gazdasági és lakó épületekkel, hatvan két darab jármos jószággal és az ezekre járó gazdasági felszerelésekkel egyetemben hat vagy nyolc évre hasznóbe, vagy esetleg meghatározott jövedelem melletti kezelésre, megfelelő biztosíték mellett kiadtnak.

Bővebb részletek megtudhatók: Bazala Károly intéző tisztartónál Hadadban; Fiktusz József főerdésznél Nyírsíden, vagy Kárácsényi Sándor tisztartónál Kékesen.

Megnevezett három hely posta-állomás.

4638

Budapest-szt.-lőrinczi-szemét-szállító-vasut igazgatósága.

BUDAPEST, IX., KÜLSŐ-ÜLLŐUT

Ajánlunk, utezai- és házi szemétből készült

TRÁGYÁT.

Pöcegödör-tartalommal komposztírozva (tartalomdusabb az istállótrágyánál). Az utezai- és házi szemétből készült trágya vegyi tartalma az országos m. kir. chemiai intézet hivatalos analysise szerint a következők:

Az általunk vett és itt megvizsgált szemét minták következő tartalommal bírnak.

Szám	Vize %	Phosphorsav (P ₂ O ₅) %	Káli (K ₂ O) %	Nitrogén %
I.	30.37	0.60	0.60	0.63
II.	33.77	0.73	0.75	0.53
III.	25.86	0.53	0.66	0.44
IV.	40.37	0.37	0.21	0.24
V.	29.16	0.67	0.60	0.45
VI.	23.55	0.39	0.60	0.35
VII.	23.51	0.47	0.56	0.35
VIII.	20.01	0.58	0.57	0.49
IX.	39.12	0.60	0.39	0.39
X.	28.61	0.57	0.56	0.44
átlagban	29.38	0.55	0.55	0.43

Elemelte; dr. KÖNYÖKI ALAJOS s. k., dr. LIEBERMANN L. s. k. kir. tanácsos, igazgató.

A fent körülírt wagononként 100 méterháza 4486

50 kilométer távolságra 14 frt.

50—100 kilométer távolságra 16 frt.

Szállítunk hérmelve, a M. A. V. vonalain 30 waggonból álló vonattal.

Budapest-szt.-lőrinczi-szemét-szállító-vasut igazgatósága.

Szőlővessző eladás.

Immunis talajon termelt, peronospora mentes, teljesen kiérett, következő fajtájú szőlővessző eladó: Mézes fehér, Olasz rizling, Zöld sylváni, Zierpfandler, Slankamenka, Vörös dinka 1000-e à 5 frt, Kadarka 1000-e à 4 frt. Vessző hossza 50—60 cm., vastagsága 6—12 mm. Csomagolás nagyobb megrendeléseknél ingyen, különben önköltségen. Tavaszi szállításkor az árak 5% magasabbak. Megrendelésnél a vételár 25%-ja előre beküldendő.

Szőlőintézőség Ráczegres,

u. p. és v. á. Simontornya.

4638

Érdekes vállalat! Fontos mű a magyar népről!

Emlékmű a magyar nép felszabadulásának ötvenéves jubileumára.

MAGYAR NÉP MULTJA ÉS JELENE.

IRTA:

BENEDEK ELEK.

— Számos szöveggéppel és műmelléklettel —

40 füzet à 30 kr.

Elfőzetés 5 füzetre 1 frt 50 kr., 10 füzetre 3 frt.

Elfőzetéseket elfogad a Köztelek kiadóhivatala.

A mű 40 füzetben befejezést nyer.

„A Magyar Nép Multja és Jelene” című az „első részben a föld népének történetét tárgyalja a szolgaságtól a szabadságig.

A második rész a nép jelen életét, szokásait, viseletét, életmódját mutatja be a bölcsőtől a sírig.

A mű 40 füzetben teljes.

Negyven füzetnél több nem lesz.

⇒ Egy füzet ára 30 kr. ⇒

A magy. kir. szabad.

Osztálysorsjegyek

első huzása ez évi november hó II. és 12-én lesz.

Ezen huzásnál 3000 sorsjegyet 240.000 korona nyereménnyel húznak ki és pedig 60.000, 20.000, 10.000 és 5.000 koronás fő- és számos kisebb nyereménnyel

A sorsjegyek árai: az első huzásra:

$\frac{1}{1} = 12$, $\frac{1}{2} = 6$, $\frac{1}{4} = 3$, $\frac{1}{8} = 1\frac{1}{2}$ korona.

A további 5 osztály huzásra lesz: december 10. és 11-én 4000 nyeremény 477.000 korona, január 4. és 5-én 5000 nyeremény 898.000 korona, január 26. és 27-én 4000 nyeremény 934.000 korona, február 16. és 17-én 4000 nyeremény 1.061.000 korona értékben s a 6. osztály huzása vasárnap és ünnepnapok kivételével március 9-étől április 6-ig lesz, mely idő alatt 30.000 sorsjegyet húznak ki 9.555.000 korona nyereménnyel. A 6. osztály főnyereménye legszerencsésebb esetben:

Egy millió korona.

Mind a 6 osztályra szóló sorsjegyek árai: $\frac{1}{1} = 160$ korona, $\frac{1}{2} = 80$, $\frac{1}{4} = 40$, $\frac{1}{8} = 20$ korona, mely összeg 6 részletben fizetendő. Aki az első huzásra szóló sorsjegyet vesz, mind a 6 osztályban játszik, ha sorsjegyet egy előbbi huzásban még nem húzták ki; ki a későbbi huzásokhoz vesz sorsjegyet, tartozik az előbbi megtartott huzások díját is megfizetni, hogy a későbbi huzásokban résztvehessen; **azért ajánlatos a sorsjegyek már az első huzásra való megvétele.**

Egészben 100.000 sorsjegy bocsájtatik ki, melyből 50.000 sorsjegyet kell 6 osztályban kihúzni.

Sorsjegyeket póstautalvány útján is meg lehet rendelni

Taussig Zsigmondnál,

a m. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárúsitójánál

VILLÁNYON.

Játékkervekkel s más felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgálak.

Birtokbérlet.

Zalamegyében fekvő prima talaju

10,000 holdas birtok

egészben vagy pedig pusztánként is 600, 800, 1000, 2000, 3000 holdas részletekben

12 esetleg 15 évre bérbe adatik.

Bővebb felvilágosítással

4624

Lengyel Bernát N.-Kanizsán szolgál.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

4634 szhoz. III.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak India állomásán, az állomási vendéglő üzletnek, az 1898. évi január hó 1-től 1900 évi december hó 31-ig terjedő három évi időtartamra leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak India állomásán lévő vendéglő üzletnek bérbevételeire 4634/97. számú” felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt, nem külföldben a Kellő okmányokkal (párnyengedély, erkölcsi bizonyítvány) felszerelt ajánlatok 1897. évi november hó 20-ának déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához, posta útján írti levény mellett nyújtandók be, bántópenz fejében pedig 200 az az kétszáz forint készpénzben, vagy állami lettire alkalmas értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál 1897. évi november hó 27-én déli 12 óráig leteendő.

Értékpapírok a budapesti illetégek bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tízennegy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben de legfeljebb csak névértékben fognak számítani.

A nevezett vendéglő bérbevétele vonatkozó feltételek üzletvezetőségünk forgalmi osztályában (Budapest külső-kerepesi út 8. házszám 1. emelet 33. sz.) vagy a budapesti jobbpárti, győri és szabadkai forgalmi főnökségünk a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlatot tevőkől feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

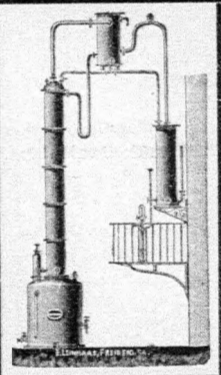
A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A magyar királyi államvasutak budapest jobbpárti üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlat tevők közül szabadon válasszhasson.

Budapesten, 1897. október havában.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Ülányomás nem díjazatik.)

E. Leinhaas, Freiberg i. S.

ajánlja, mint hosszú évek sora óta specialista teljes

mezőgazdasági szeszfőzde-it

szeszfinomítóit és élesztő gyár berendezéseit, ugyszinte minden egyes és szakmába vágó gépeit és eszközeit,

GÖZGÉP-KAZÁNOKAT.

Árjegyzék és költségvetés ingyen.

4625

MAGYARORSZÁGBAN SZÁMOS REFERENCIA.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

5000 darab

2 éves, legnemesebb fajtájú keserű mandulára ojtott, őszszel ültetendő bármely talajban termő törpe őszi barackz fából eladó és pedig:

Nagy Mignone hatve,

„ tartive,

Bell Beance, augusztus hóban érő,

Admirable jaunes,

Brugnon Stanwick,

„ Orange, szeptemberben érő

dbja 50 kr. Nagyobb megrendelés esetén (50 db.)

dbja 35 kr. Kapható a Sturm-féle villában, Buda-

fokon. Ugyanott kapható néhány ezer venyige és

Passatutti, vörös nemes szőlőtöke. 4575

Czirokkalász

termelők figyelmébe!

Kész olasz czirokkalászt veszünk bármily mennyiségben. Ugyszintén készek vagyunk jövő, — esetleg több évi termelésnek átvételére is előzetesen szerződni.

Tombázt és Társa

seprőgyár Szegeden.

4621

A nagy-lángi uradalomhoz tartozó, Ó méltósága id. Gróf Zichy János tulajdonát képező tánci 5 kerekű

VIZIMALOM,

minden hozzátartozó épületek, szerek és eszközökkel, a malomhoz tartozó szántóföld, rét és legelővel együtt

1898. Szent-Mihály napjától fogva

bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

4567

a „Lángi uradalom központi felügyelői hivatalánál”
NAGY-LÁNG, (Fehérmegye).

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** talajművelésre vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű cikkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömbölyű, rács-keret és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok; légszusz- és vízvezetési cső, sajtócső, kúteső, forraszó, furócső stb.

Öntött csövek, vízvezetési és csatornázási célokra, valamint mindenféle **felszerelési tárgyak** viz-, légszusz- és gőzvezetékhez, mint: tolattyúk, mindenféle csapok, fémárúk légszuszvilágításhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, dörzsárak, csavarmetszők, furók, csigafuró, csőcsavarmetsző, csővágó, csősatu stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

Magy. kir. államvasutak üzemeltetőség Szeged.
29434/1 97. sz.

Pályázati hirdetés.

Alföldi üzemeltetőség központjában és az orvosi osztálymérnökségnél betöltendő egy hivatalosírói és egy irodaszolgálati állásra pályázat nyitott; ezen állások 300 ft. illetve 250 ft. évi fizetés, 120 ft. illetve 60 ft. évi lakbér és ruházati illetmény élvezetével van egybekötve. Pályázók életkorukat előzetesen, iskolai és nyelvismeretüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat kötelesek igazolni eredeti okmányokkal s a kérvényt saját kezűleg kell írniok. Miniszteri igazolvánnyal bíró kizárólag altszék elnökeiben részesülnek.

A kérvények 1897. évi november hó 7-ig a magyar királyi Államvasutak szegedi üzemeltetőségnek nyújtandók be.

A később beérkező kérvények, valamint azok is, amelyekhez a kívánt okmányok nem csatolták, nem vétetnek figyelembe. Szeged, 1897. október hó 26-án.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

„HAZAI POKRÓCZOK”

a nagyérdemű gazdaközönség figyelmébe ajánlván! Czegünk a legnagyobb uradalmak és állami intézmények (máltatelep) állandó szállítója! Nagyobb szükségletnél; eredeti nagyságu mintákkal szolgálunk; a székes főváros legnagyobb pokrócz telepe; gyári árak:

1 drb. közöns. strapa pokrócz, barna alap, 2 oldalcsikkal 110/160 cm. 1'35; 125/180 cm. 1'90; 145/190 cm. 2'60.

1 drb. # pokr. (erős minőségű) 120/160 cm. 2'25; 140/170 cm. 3'20; 160/190 cm. 4'30.

1 drb. sima szürke vagy # gypaju pokrócz, 120/160 cm. 2'60; 140/175 cm. 3'80; 160/190 cm. 4'95.

1 drb. uradalmi pokrócz, sima szürke alap, 2 kék oldalcsikkal 140/200 cm. 4'20; 160/210 cm. 5'20; 180/225 cm. 6'90.

1 drb. méntelepi pokrócz, szürke vagy barna alap, körüskörül bordúrral, 140/190 cm. 4'60; 160/205 cm. 5'90.

1 drb. duplavastagságu „orospokrócz” szürke alap, 2 kék, fekete vagy színes oldalcsikkal, 140/195 cm. 6'50; 160/200 cm. 8'40.

1 drb. erdélyi hosszuszörű pokrócz, szürke, fekete, kék, zöld vagy bordó színben, 130/160 cm. 6'80; 150/18 cm. 5'80; 160/190 cm. 10'60; 170/210 cm. 13'40; 180/230 cm. 15'50.

Szoba pokróczok mtrje, apró vagy nagyobb # 120 cm. szél 1'45; 140 cm. 1'95; 160 cm. 2'45; 180 cm. 3'20; 200 cm. 3'85. 30 frton felüli rendelések bérmentve. Szállítás utánvét mellett.

„SZÖNYEGHÁZ” BUDAPEST,
IV., Károly-körút 26.
ALAPITVA 1858. * (A Rostély-utca sarkán.) * TELEFON.

A mesterséges borok készítésének

forgalomba hozatalának tilalmáról szóló

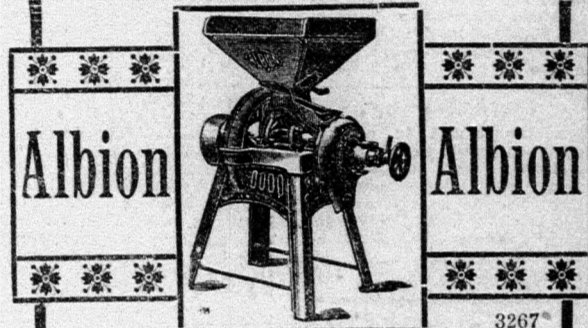
Törvény.

Magyarító jegyzetekkel ellátta:

Dr. Lónyay Ferencz.

Ára 80 kr.

HARRISON MC. GREGOR & Co.

daráló-gépei

a legjobbak. Kapható

Graepel Hugónál,

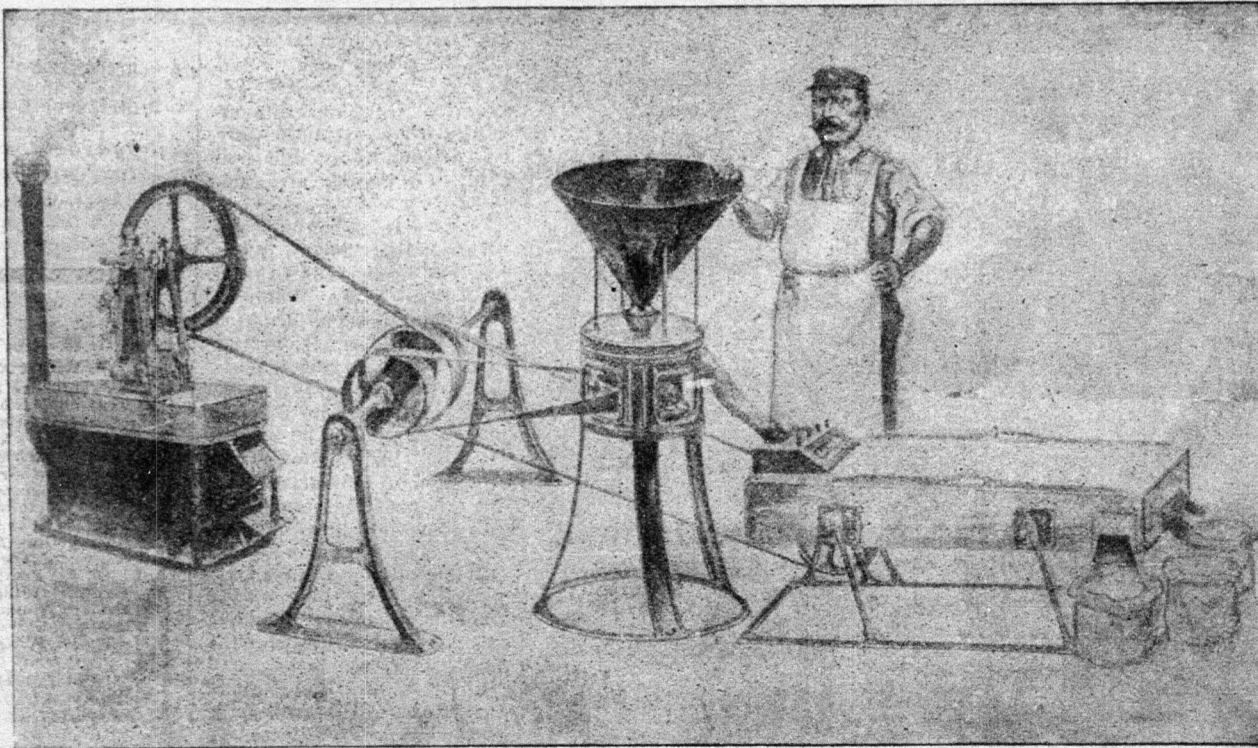
Budapest, V., külső váci-ut 46.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 48. szám alatt.

Szabadalmazott Schweitzer-féle malmok a mezőgazdaság terén igen fontos ujitást képeznek.

Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított malmok egyaránt alkalmasak darálásra és simaőrésre: a gazdaságban e malmokkal szükség szerint készíthető igen jó minőségű liszt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a Sangerhauseni gépgyárak által gyártatnak, míg az őrlőtárcsák a világhírű Ganz-féle kérégyöntvényből készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek megfelelőleg ezen malmokat 5 különböző nagyságban hozzuk forgalomba, locomobil, motor, járgány vagy kézihajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaképesség.
3. Kiváló minőségű őrlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gazdának a legmelegebben ajánljuk.

Részletes leírással, árjegyzékkel és felvilágosításokkal szívesen szolgálunk.